

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»

Директор інституту (декан факультету)

_____ Олег ШЕРЕМЕТ _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2024 р.

«До захисту допущено»

В.о. завідувача кафедри

_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2024 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему: «Обґрунтування підходів щодо обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості»

Виконав: здобувач 5 курсу, групи БО-2-5М

_____ Кучерук Вадим Владиславович _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник _____ Духновська Людмила Миколаївна _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2024 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь магістр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Завідувача кафедри обліку і аудиту

О.В Михайленко

«05» вересня 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА
Кучерук Вадим Владиславович

1. Тема роботи: «Обґрунтування підходів щодо обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості»

Керівник проекту к.е.н., доц., Духновська Людмила Миколаївна

Затверджена наказом по університету від «30» серпня 2024 року №-671-КС

2. Строк подання студентом проекту: 01 грудня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бухгалтеру ПрАТ «Лантманнен Акса», фінансова та статистична звітність ТДВ ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити): економічна суть витрат операційної діяльності підприємств, нормативно-правове регулювання обліку, економічного аналізу і аудиту витрат від операційної діяльності, синтетичний і аналітичний облік витрат від операційної діяльності, розкриття інформації про витрати від операційної діяльності у фінансовій звітності підприємства, організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки, методологічні та практичні основи економічного аналізу витрат від операційної діяльності, завдання і методика проведення аудиту витрат від операційної діяльності, шляхи удосконалення обліково аналітичних і контрольних аспектів витрат від операційної діяльності.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових гістограм, діаграм, таблиць, тощо): класифікація витрат за ознаками, класифікація витрат операційної діяльності, витрати операційної діяльності за елементами, складові виробничої собівартості, склад витрат операційної діяльності, які не включаються до собівартості продукції, характеристика нормативно-правової бази, основні первинні документи з обліку витрат операційної діяльності, графік документообігу, характеристика бухгалтерських рахунків, кореспонденція рахунків, відображення витрат операційної діяльності в облікових реєстрах та фінансовій звітності, структура ПрАТ «Лантманнен Акса», схема бухгалтерії ПрАТ «Лантманнен Акса», аналіз основних техніко-економічних показників ПрАТ

«Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки, показники фінансового стану ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки, завдання аналізу операційних витрат, аналіз витрат операційної діяльності, динаміка витрат операційної діяльності, аналіз адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат, динаміка і структура економічних елементів витрат, об'єкти контролю операцій з обліку операційних витрат підприємства, послідовність проведення аудиторської перевірки витрат операційної діяльності, перелік можливих порушень в обліку операційних витрат, загальний план аудиторської перевірки, програма аудиторської перевірки, тестування внутрішнього контролю.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Дата видачі завдання 05 вересня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ	09.09.24-15.09.24	Виконано
2.	Розділ I. Методологічні основи витрат операційної діяльності підприємств промисловості	16.09.24-07.10.24	Виконано
3.	Розділ II. Аналіз діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» та організація і методика проведення економічного аналізу витрат операційної діяльності	08.10.24-27.10.24	Виконано
4	Розділ III. Теоретико-методологічні основи аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості	28.10.24-17.11.24	Виконано
7.	Висновки і пропозиції	18.11.24-26.11.24	Виконано
8.	Список використаних джерел	27.11.24-30.11.24	Виконано

Здобувач

(підпис)

Кучерук В.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

(підпис)

Духновська Л.М.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна магістерська робота на тему «Обґрунтування підходів щодо обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості» містить: 98 сторінок тексту, 31 таблиці, 16 рисунків, 46 найменування джерел використаної літератури.

Дослідження присвячене проблемі обґрунтування підходів щодо обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, переліку використаної літератури та додатків.

В першому розділі висвітлено дослідження сутності витрат операційної діяльності підприємств. Проведено огляд нормативно-законодавчої бази з обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності. Вивчено питання організації та методики обліку витрат операційної діяльності підприємства та охарактеризовано сучасні інформаційні технології обліку витрат операційної діяльності підприємства.

У другому розділі проведено аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса», вивчено динаміку показників майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності за два останніх роки та фактори, які на них впливають. Також розкрито методологічні та практичні основи економічного аналізу операційних витрат.

Третій розділ містить детальну інформацію про аудит процесу операційних витрат підприємства, його основні етапи та особливості. За результатами здійсненого у магістерській роботі дослідження запропоновано напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів операційних витрат.

Ключові слова: витрати підприємства, операційна діяльності підприємства, обліково-аналітичне та контрольне забезпечення, облік витрат підприємства, інформаційні технології, аналіз операційних витрат.

ANNOTATION

The qualification master's thesis on «Substantiation of approaches to accounting, analysis and audit of operating expenses of industrial enterprises» contains: 98 pages of text, 31 tables, 16 figures, 46 names of sources of used literature.

The study is devoted to the problem of substantiating approaches to accounting, analysis and audit of operating expenses of industrial enterprises.

The qualification work consists of an introduction, three chapters, conclusions and suggestions, a list of references and supplements.

The first section highlights the study of the essence of operating expenses of enterprises. A review of the regulatory framework for accounting, analysis and audit of operating expenses is carried out. The issues of organization and methodology of accounting for operating expenses of enterprise are studied and modern information technologies for accounting for operating expenses of enterprise are characterized.

The second section analyzes the financial and economic activities of of PrJSC «Lantmannen Axa», the dynamics of indicators of property status, liquidity and solvency, financial stability, business activity and profitability over the past two years and the factors that affect them are studied. The methodological and practical bases of economic analysis of operating expenses are also disclosed.

The third chapter contains detailed information on the audit of the process of operating expenses of an enterprise, its main stages and features. Based on the results of the research carried out in the master's thesis, the author proposes directions for improving the accounting, analytical and control aspects of operating expenses.

Keywords: enterprise expenses, enterprise operating activities, accounting, analytical and controlling support, accounting of enterprise expenses, information technologies, analysis of operating expenses.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	9
1.1. Наукові дослідження економічної сутності витрат операційної діяльності підприємств промисловості.....	9
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості в Україні та в світі.....	16
1.3. Організація та методика обліку витрат операційної діяльності підприємств промисловості.....	18
1.4. Особливості управлінського обліку витрат операційної діяльності підприємств промисловості.....	31
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА» ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	35
2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ПрАТ «Лантманнен Акса».....	35
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПрАТ «Лантманнен Акса».....	43
2.3. Методологічні та практичні основи аналізу витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса».....	58
РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	74
3.1. Теоретичні аспекти аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості.....	74
3.2. Організація проведення аудиту витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса».....	80
3.3. Напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів об'єкту витрат операційної діяльності підприємств промисловості.....	88

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	94
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств гнучкої політики діяльності та швидкого реагування на будь-які її зміни. Складність управління фінансовим станом підприємств в умовах нестабільного середовища, в якому вони функціонують, та інтеграційних процесів потребує створення дієвої системи інформаційного забезпечення управління витратами операційної діяльності, а отже, пошуку нових підходів до вирішення проблеми належної організації їх обліку.

Особливої актуальності набуває питання організації системи обліку витрат операційної діяльності, яка є важливою економічною категорією, що генерує ресурси для потреб управління. Облік витрат посідає визначальне місце в обліково-аналітичному процесі підприємства, оскільки на ньому базуються економічні показники виробництва продукції. Зокрема, розмір фінансових результатів, показники фінансового стану, що визначають рівень інвестиційної привабливості підприємства, залежать від обсягу витрат. Саме тому раціональна організація бухгалтерського обліку має прямий вплив і на ефективність аналізу витрат у процесі управління підприємством, що забезпечує глибоке розуміння природи витрат та їх економічно обґрунтованої класифікації.

Метою написання кваліфікаційної роботи є вивчення діючої методики обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємства й розробка обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо їх удосконалення.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає облік, аналіз та аудит операційних витрат на ПрАТ «Лантманнен Акса».

Предметом дослідження - сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів щодо ведення обліку, аналізу та аудиту операційних витрат. Методологічною основою дослідження є системний підхід до розкриття економічної сутності операційних витрат та процесу їх обліку, аналізу та аудиту.

Досягнення вказаної мети передбачає вирішення таких завдань:

- розглянути економічну сутність витрат операційної діяльності як об'єктів обліку, аналізу та аудиту;
- проаналізувати наукові підходи до класифікації витрат операційної діяльності підприємства;
- охарактеризувати нормативне регулювання обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємства;
- оцінити організацію та порядок первинного обліку витрат операційної діяльності на підприємствах;
- розкрити особливості організації та порядок аналітичного та синтетичного обліку витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса»;
- запропонувати шляхи вдосконалення обліку витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса»;
- охарактеризувати методичні підходи до аналізу витрат операційної діяльності;
- провести аналіз структури та динаміки витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса»;
- запропонувати шляхи удосконалення інформаційного забезпечення та методики аналізу витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса».

Вирішення поставлених завдань досягнуто на основі застосування загальнонаукових методів: наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу та синтезу, порівняння, вибіркового обстеження й групування, а також економіко- статистичних прийомів дослідження.

Інформаційну базу дослідження склали наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів в галузі обліку, аналізу та аудиту операційних витрат, законодавчі та нормативні акти України, інструктивні матеріали та фінансова звітність ПрАТ «Лантманнен Акса».

РОЗДІЛ І. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОСТІ

1.1. Наукові дослідження економічної сутності витрат операційної діяльності підприємств промисловості

Витрати були і залишаються важливою економічною категорією, яка характеризує ефективність використання ресурсів (економічних чинників виробництва) і визначає рентабельність діяльності суб'єктів господарювання.

Сьогодні витрати розглядає значна кількість вітчизняних та зарубіжних вчених та науковців. Серед них можна виділити таких як: Н.М. Ткаченко, Л.М. Чернелевський, О.В. Михайленко, Н.І.Беренда, Г.Г. Осадча, Ф.Ф. Бутинець, В.А. Дерій, А.М. Должанський, Р.В. Задаровська, Є.В. Міщук, В.Я. Нусінов, Я.О. Остапенко, Т.В. Приходько, В.М. Рожелюк, М.І. Скрипник, Л.Г. Столяр, О.А. Чухліб, Ю.О. Шумило та низка інших. Вони проводять дослідження щодо теоретичних та практичних аспектів обліку витрат, зокрема, розглядають поняття та класифікацію витрат, методи обліку, узгодженість податкового та бухгалтерського обліку, методики проведення аудиту витрат, ефективності управління витратами, при цьому розглядають їх у різних галузях економіки. Їх праці підтверджують, що будь-яка діяльність неможлива без витрат ресурсів. Закономірності розвитку ринкових відносин, логіка пізнання показують, що спочатку мають місце витрати ресурсів, а потім – результати, пов'язані з цими витратами.

Відповідно до НП(С)БО 16 "Витрати" витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [10].

Таке ж визначення поняття представлено і в НП(С)БО1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [8] та в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1].

В Податковому Кодексі України термін «витрати» також має подібний зміст, проте дане трактування терміну має уточнення, що стосується форми витрат, а саме: «витратами визнається сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для провадження господарської діяльності платника податку...» [3].

Нормами П(С)БО 16 суворо регламентуються умови визнання витрат. Згідно цього положення витрати визнаються за наступних умов:

1. Зменшення активів або збільшення зобов'язань, яке призводить до зменшення власного капіталу підприємства.
2. Визнання на підставі систематичного і раціонального розподілу економічних вигід, які забезпечує актив протягом декількох звітних періодів (наприклад, нарахування амортизації основних засобів, нематеріальних активів, тощо).
3. Негайне визнання, якщо економічні вигоди не відповідають критеріям активів підприємства (наприклад, уцінка товарів, створення резерву сумнівних боргів).
4. Можлива достовірна оцінка суми витрат [10].

Класифікація витрат – науково обґрунтоване групування витрат за визначеними однорідними ознаками для цілей обліку, аналізу, контролю, планування та прийняття управлінських рішень стосовно процесу виробництва продукції.

Найбільш широкою є класифікація витрат за наступними ознаками (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Класифікація витрат за ознаками

Ознака класифікації		Групування витрат
1		2
1. За способом перенесення вартості на продукцію	⇒	Прямі витрати Непрямі витрати
2. За видами продукції (робіт, послуг)	⇒	Витрати на вироби Витрати на групи виробів Витрати на замовлення

Продовження таблиці 1.1		
1		2
3. За економічним змістом (елементами витрат)	⇒	Матеріальні витрати Витрати на оплату праці Відрахування на соціальні заходи Амортизація Інші витрати
4. За статтями калькуляції	⇒	Сировина і матеріали (за мінусом зворотних відходів) Куповані напівфабрикати і комплектуючі вироби Паливо і енергія на технологічні цілі Зарплата виробничих працівників (основна і додаткова) Відрахування на соціальні заходи Загальновиробничі витрати Підготовка і освоєння виробництва Інші виробничі витрати
5. За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	⇒	Умовно-змінні витрати Умовно-постійні витрати Інші (змішані, альтернативні, незворотні)
6. За місцем виникнення витрат	⇒	Витрати виробництва Витрати цеху Витрати дільниці Витрати функціональних служб
7. За календарними періодами	⇒	Поточні витрати Одноразові витрати
8. За функціями управління	⇒	Виробничі витрати Невиробничі витрати
9. В залежності від доцільності їх здійснення	⇒	Продуктивні витрати Непродуктивні витрати
10. За порядком обчислення (складом)	⇒	Фактичні витрати Планові (бюджетні) або прогнозовані витрати Нормативні витрати

Витрати, що виникають в процесі діяльності підприємства чи організації розподіляються на витрати від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Під операційною діяльністю розуміють основну діяльність підприємства, що пов'язана виробництвом та реалізацією готової продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частину його доходу, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

Під операційними витратами розуміються виражені в грошовій формі витрати трудових, матеріальних, нематеріальних, фінансових ресурсів на здійснення операційної діяльності підприємства чи організації.

Класифікацію операційних витрат здійснюють за двома основними ознаками (Рис.1.1):

1. За економічним характером витрат (економічними елементами)
2. За порядком віднесення на собівартість продукції (товарів, робіт, послуг).

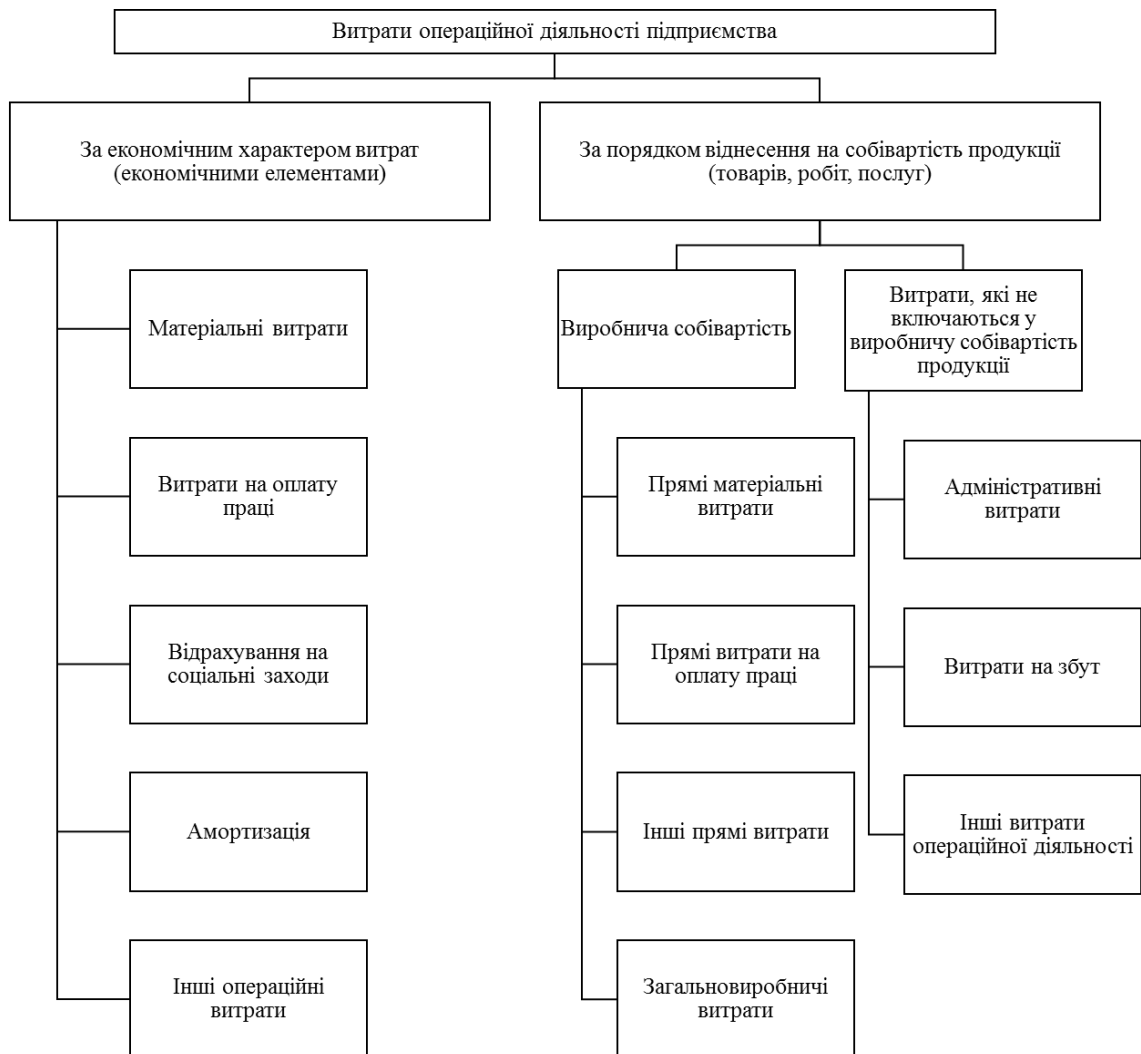

Рис. 1.1. Класифікація витрат операційної діяльності

Класифікація витрат за економічними елементами застосовується при складанні кошторису витрат на виробництво продукції, який дозволяє контролювати загальні витрати підприємства (або структурного підрозділу).

Елементи витрат - це однорідні за своїм економічним змістом витрати. До них відносять сировину і матеріали, паливо, енергію, заробітну плату, амортизацію, відрахування на соціальне страхування та ін.

Групування витрат операційної діяльності підприємства за економічними елементами представлено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Витрати операційної діяльності за елементами

Елементи витрат	Склад елементів витрат, витрачених у виробництві
Матеріальні витрати [п. 22 НП(С)БО 16]	- сировина і основні матеріали; - покупні напівфабрикати і комплектуючі вироби; - паливо, енергія, запасні частини, будівельні матеріали; - тара, тарні матеріали; - допоміжні і інші матеріали.
Витрати на оплату праці [п. 23 НП(С)БО 16]	- заробітна плата за окладами і тарифами; - премії і доплати; - компенсаційні виплати; - оплата відпусток і іншого невідпрацьованого часу; - інші витрати на оплату праці; - витрати на матеріальну допомогу.
Відрахування на соціальні заходи [п. 24 НП(С)БО 16]	- відрахування на пенсійне забезпечення, соціальне страхування, страхові внески на випадок безробіття; - відрахування на індивідуальне страхування персоналу підприємства; - відрахування на інші соціальні заходи.
Амортизація [п. 25 НП(С)БО 16]	Сума нарахованої амортизації основних засобів, нематеріальних активів і інших необоротних матеріальних активів.
Інші операційні витрати [п. 26 НП(С)БО 16]	Витрати операційної діяльності, які не увійшли до складу вищезазначених елементів, а саме: - витрати на відрядження; - послуги зв'язку; - витрати на виплату матеріальної допомоги; - плата за розрахунково-касове обслуговування тощо.

При класифікації за порядком віднесення на собівартість всі операційні витрати підприємства розподіляються на:

- витрати, які включаються у виробничу собівартість продукції;
- витрати, які не включаються у виробничу собівартість продукції (адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати підприємства).

Складові виробничої собівартості продукції наведено в таблиці 1.3.

Складові виробничої собівартості продукції

Елемент витрат	Складові витрат
Прямі матеріальні витрати [п. 12 НП(С)БО 16]	1. Вартість сировини й основних матеріалів, що утворюють основу вироблюваної продукції. 2. Вартість купівельних напівфабрикатів і комплектувальних виробів. 3. Вартість допоміжних та інших матеріалів, які можна безпосередньо зарахувати до конкретного об'єкта витрат.
Прямі витрати на оплату праці [п. 13 НП(С)БО 16]	Заробітна плата та інші виплати працівникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можна безпосередньо зарахувати до конкретного об'єкта витрат
Інші прямі витрати [п. 14 НП(С)БО 16]	Усі інші виробничі витрати, які можна безпосередньо зарахувати до конкретного об'єкта витрат, зокрема: - відрахування на соціальні заходи; - плата за оренду земельних і майнових паїв; - амортизація; - втрати від браку, які складаються з вартості остаточно забракованої з технологічних причин продукції (виробів, вузлів, напівфабрикатів), зменшеної на її справедливую вартість, та витрат на виправлення такого технічно неминучого браку.
Загальновиробничі витрати [п. п. 15, 16 НП(С)БО 16]	1. Витрати на управління виробництвом (оплата праці апарату управління цехами, дільницями; відрахування на соціальні заходи й медичне страхування апарату управління цехами; витрати на оплату службових відряджень персоналу цехів, дільниць тощо). 2. Амортизація ОЗ загальновиробничого призначення. 3. Амортизація немат. активів загальновиробничого призначення. 4. Витрати на утримання, експлуатацію та ремонт, страхування, операційну оренду основних засобів, інших необоротних активів загальновиробничого призначення. 5. Витрати на вдосконалення технології й організації виробництва (оплата праці та відрахування на соціальні заходи працівників, зайнятих удосконаленням технології виробництва, поліпшенням якості продукції, підвищенням її надійності, довговічності, інших експлуатаційних характеристик у виробничому процесі; витрати матеріалів, купівельних комплектуючих виробів і напівфабрикатів, оплата послуг сторонніх організацій тощо). 6. Витрати на опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення та інше утримання виробничих приміщень. 7. Витрати на обслуговування виробничого процесу (оплата праці загальновиробничого персоналу; відрахування на соціальні заходи, медичне страхування робітників та апарату управління виробництвом; витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю продукції, робіт, послуг). 8. Витрати на охорону праці, техніку безпеки і охорону навколишнього природного середовища. 9. Інші витрати (внутрішньозаводське переміщення матеріалів, напівфабрикатів, інструментів зі складів до цехів і готової продукції на склади; нестачі незавершеного виробництва; нестачі і втрати від псування матер. цінностей у цехах; оплата простоїв).

Витрати, пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються до собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Склад таких витрат наведено в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Склад витрат операційної діяльності, які не включаються до собівартості продукції

Елемент витрат	Складові витрат
1	2
Адміністративні витрати [п. 19 НП(С)БО 16]	Адміністративні витрати - це загальногосподарські витрати, спрямовані на управління підприємством і його обслуговування: - загальні корпоративні витрати (організаційні, на проведення річних зборів, представницькі тощо); - витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу; - витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання (операційна оренда, страхування майна, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, водопостачання, водовідведення, охорона); - винагороди за професійні послуги (наприклад: аудиторські, юридичні, з оцінки майна тощо); - витрати на зв'язок (наприклад: поштові, телеграфні, телефонні, факс...); - амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання; - витрати на врегулювання спорів у судових органах; - податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі (крім тих, що включаються до виробничої собівартості продукції, послуг, робіт); - плата за розрахунково-касове обслуговування, інші послуги банків, витрати, пов'язані із купівлею-продажем валюти; - інші витрати загальногосподарського призначення.
Витрати на збут [п. 19 НП(С)БО 16]	Витрати на збут - це пов'язані зі збутом товарів (або продукції, робіт, послуг) витрати: - витрати пакувальних матеріалів та на затарювання готової продукції на складах готової продукції; - витрати на ремонт тари; - оплата праці, комісійні винагороди продавцям, торговим агентам, працівникам підрозділів підприємства, що забезпечують збут; - витрати на рекламу, дослідження ринку (маркетинг); - витрати на передпродажну підготовку товарів; - витрати на відрядження працівників, що зайняті збутом;

Продовження таблиці 1.4	
1	2
	- витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом, страхування, амортизація, ремонт, опалення, освітлення, охорона; - витрати на транспортування, перевалку і страхування готової продукції (товарів), транспортно-експедиційні та інші послуги, пов'язані із транспортуванням продукції (або товарів) відповідно до умов договорів (базису) поставки; - витрати на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування; - витрати на страхування, що призначене для реалізації готової продукції, або товарів, які зберігаються на складі; - витрати на транспортування товарів, готової продукції між складами підрозділів (філій, представництв) підприємства; - інші витрати, пов'язані зі збутом товарів, продукції, робіт.
Інші операційні витрати [п. 20 НП(С)БО 16]	До інших операційних витрат включають: – витрати на дослідження та розробки; – собівартість реалізованої іноземної валюти, яка визначена шляхом перерахунку іноземної валюти в грошову одиницю України за курсом НБУ на день продажу іноземної валюти «+» витрати, пов'язані з продажем іноземної валюти; – собівартість реалізованих виробничих запасів, яка складається з облікової вартості таких запасів та витрат, пов'язаних з їх реалізацією; – сума безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів; – втрати від зміни курсу валюти, за операціями, активами і зобов'язаннями, що пов'язані з операційною діяльністю; – втрати від знецінення запасів; – нестачі й втрати від псування цінностей; – визнані штрафи, пеня, неустойка; – витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення; – інші витрати операційної діяльності.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості в Україні та в світі

Найважливішим джерелом інформації для здійснення управління на підприємствах різних форм власності є законодавчо-нормативна база, яка регулює облік витрат операційної діяльності. Інформаційну базу підготовки випускної роботи склали законодавчі та нормативні акти Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, інструктивні положення (НП(С)БО), наукові

праці вітчизняних та зарубіжних авторів, практичні матеріали ПрАТ «Лантманнен Акса».

Таблиця 1.5

Характеристика нормативно-правової бази, яка використовується при дослідженні обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємства

Документ	Зміст
1	2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV із змінами та доповненнями N 1724-VIII від 03.11.2016 N 52	Закон визначає правові принципи регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності в Україні.
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій від 30.11.1999р. №291 із змінами та доповненнями від 27.06.2013р. №627	Дана інструкція встановлює призначення та порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та про факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб незалежно від форм власності, організаційно-правових форм та видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філіалів, відділень та інших відокремлених підрозділів юридичних осіб.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. №73 із змінами і доповненнями	Цим Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» зі змінами та доповненнями №1591 від 9.12.2011р.	Розкриваються засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.
Положення «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» від 24.05.1995р. №88 із змінами і доповненнями від 03.06.2013 №574	Положення встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями незалежно від форм власності, установ та організацій.
Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV із змінами та доповненнями від 24.10.2013 №663-VII	встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності, яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності.

Продовження таблиці 1.5	
1	2
Цивільний кодекс України № 435 IV від 16.01.2003 р. із змінами і доповненнями	Цей кодекс передбачає особисті майнові та немайнові стосунки, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні та майновій самостійності їх учасників.
Податковий кодекс України № 2755-VI (2755-17) від 02.12.2010 із змінами і доповненнями	Цей кодекс регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій зі змінами та доповненнями № 573 від 18.06.2015р.	Встановлює порядок відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій установ та організацій, порядок його застосування

Для забезпечення правильного ведення господарської діяльності, влада України постійно розробляє правові нормативні акти, які визначають принципи обліку, правила його ведення, використовуючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку вдосконалюють вітчизняну нормативну базу. Важливим елементом при користування вищезазначеними нормативними документами є те, що вони дуже часто піддаються змінам, тому підприємству, зокрема бухгалтерії, треба слідкувати за змінами аби уникнути зайвих штрафних санкцій та для представлення правдивої, неупередженої, законної інформації про фінансове положення, результатах діяльності суб'єкта господарювання.

1.3. Організація та методика обліку витрат операційної діяльності підприємств промисловості

На організацію обліку витрат операційної діяльності впливають різноманітні фактори, основними з яких є: види діяльності підприємства,

характер виробництва і продукції, що виробляється, структура управління, розміри підприємства, особливості технології та організації виробництва.

Основними завданнями організації бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності підприємства є забезпечення правильного визначення та достовірної оцінки витрат діяльності, правильного і повного документального оформлення та своєчасного відображення у регістрах обліку витрат діяльності, надання повної, достовірної та неупередженої інформації про витрати діяльності для потреб управління.

Організація обліку витрат операційної діяльності передбачає:

- вибір прийому реалізації організації бухгалтерського обліку на підприємстві;
- визначення елементів облікової політики щодо витрат операційної діяльності;
- вибір носіїв облікової інформації щодо обліку витрат операційної діяльності;
- організація документообігу на підприємстві;
- організація порядку відображення витрат на рахунках обліку та способів включення витрат до вартості кожного об'єкту калькулювання [26].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та розкриття її в фінансовій звітності викладені в НП(С)БО 16 "Витрати".

У міжнародних стандартах не має окремого стандарту, який би розкривав методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та розкриття її у фінансовій звітності. Але поняття «витрати», їх визнання, оцінка та класифікація розкривається в Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів, Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку №1 "Подання фінансових звітів", Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку №2 «Запаси», Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку №16 «Основні засоби».

Всі операції з відображення витрат операційної діяльності підлягають оформленню шляхом суцільної безперервної реєстрації в первинних документах. Первинний облік є основним джерелом економічної інформації, яка далі фіксується у носіях синтетичного та аналітичного обліку і використовується для контролю та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, установи, організації.

Підставою для здійснення записів у бухгалтерському обліку є первинні документи, які повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а коли це неможливо, то відразу після закінчення операції.

Законодавство не містить вичерпного переліку первинних документів, які використовуються в бухгалтерському обліку. Основні види первинних документів, що використовуються на ПрАТ «Лантманнен Акса» наведено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Основні первинні документи з обліку витрат операційної діяльності підприємства, що використовуються на ПрАТ «Лантманнен Акса»

Назва документу	Суть документу	Нормативний акт
1	2	3
Видаткова накладна	Видаткова накладна фіксує факт отримання/передачі товарів або послуг.	Форма видаткової накладної не затверджена.
Акт приймання виконаних робіт (послуг)	Документ, який фіксує закінчення будь-яких робіт (послуг) та приймання їх замовником за кількістю та якістю.	Типова форма не затверджена.
Касові ордери (прибутковий та видатковий)	Застосовуються для оформлення надходження/видачі готівки до каси.	Форми затверджені постановою НБУ 29.12.2017 р. №148
Рахунок-фактура (інвойс)	Мінфін у листі від 16.02.17 р. №31-11410-06-5/4339 зазначив умови, коли рахунок фактура може бути первинним документом. Так, оформлений належним чином рахунок-фактура може бути підставою для відображення в бухгалтерському обліку господарської операції з постачання товарів, робіт без складання акту приймання-передачі тільки у разі його оплати, що підтверджується відповідними документами.	Форма не затверджена.

1	2	3
Товарно-транспортна накладна	Товарно-транспортна накладна використовується, якщо в процесі купівлі-продажу бере участь транспортна компанія, що займається перевезенням товару від продавця до покупця.	Форма затверджена наказом Мінтрансу від 14.10.1997 р. №363.
Бухгалтерська довідка	На підставі цього документа, як правило, здійснюються коригувальні записи в облікових регістрах у зв'язку з виправленням помилок в бухгалтерському обліку. Також може бути використана для підтвердження операцій, значення яких було отримане розрахунковим шляхом. При цьому, Мінфін у листі від 05.08.2014 р. №31-11410-08/23-2303/2333 зазначив, що у разі якщо господарська операція оформлюється бухгалтерською довідкою, то при її застосуванні обов'язково наводяться всі реквізити, передбачені для первинних документів.	Форма наведена у Методичних рекомендаціях по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2000р. №356

Документування є основою бухгалтерського обліку, оскільки без наявності документа не відбувається жодних записів у обліковій системі. Питання, пов'язані з організацією документообігу на підприємстві, завжди є актуальними, адже більша частина роботи бухгалтерів пов'язана зі створенням, обробкою, нагромадженням і зберіганням документів. Лише на створення бухгалтерських документів витрачається половина робочого часу обліковців.

Документообігом або документооборотом називають рух документів від моменту складання або одержання їх від інших організацій до використання для бухгалтерських записів і передачі в архів. Важливим документом в організації обліку витрат операційної діяльності є графік документообігу (таблиця 1.7).

Така форма графіку документообігу досить вдала, оскільки містить всю необхідну інформацію щодо відповідальних осіб і термінів виконання конкретних процесів.

Таблиця 1.7

Графік документообігу для центру відповідальності «Витрати операційної діяльності»

Назва документа	Створення			Перевірка		Узагальнення / перевірка даних в бухгалтерії підприємства		Передавання до архіву підприємства	
	Кількість примірників	Відповідальні		Виконавець	Строк	Виконавець	Строк	Виконавець	Строк
		за виписку	за оформлення						
Табель обліку використання робочого часу	1	Нормувальник	Планово-економічний відділ	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Картка виробітку	1	Нормувальник	Планово-економічний відділ	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Розрахункова відомість по ЗП	1	Бухгалтер	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Акт на списання МЦ	1	Комісія	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Акт переробки	1	Економіст-бухгалтер	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Лімітно-забірна картка	2	Комірник	Завідувач складом	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Розрахунок амортизації	1	Бухгалтер	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Накладна на відпуск ТМЦ	2	Комірник	Завідувач складом	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Накладна-вимога на відпуск матеріалів	2	Завідувач складом	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Матеріальний звіт	2	Завідувач складом	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року
Калькуляція витрат	2	Бухгалтер	Бухгалтерія	Головний бухгалтер	В кінці місяця	Бухгалтер	В кінці звітного періоду	Бухгалтер	У кінці року

Для обліку витрат Планом рахунків бухгалтерського обліку, затвердженим наказом МФУ від 30.11.1999 р. №291, передбачено два класи рахунків: 8-й «Витрати за елементами» і 9-й «Витрати діяльності». Кожне підприємство виходячи із специфіки своєї господарської діяльності вибирає ту іншу сукупність рахунків і закріплює прийняте рішення наказом про облікову політику.

Для обліку витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса» використовуються наступні рахунки (детальна характеристика в таблиці 1.8):

- 90 «Собівартість реалізації»
- 91 «Загальновиробничі витрати»
- 92 «Адміністративні витрати»
- 93 «Витрати на збут»
- 94 «Інші витрати операційної діяльності»

Таблиця 1.8

Детальна характеристика бухгалтерських рахунків, які використовуються для обліку витрат операційної діяльності

Повна назва рахунку згідно чинного Плану рахунків	Призначення рахунку	Зміст записів в синтетичному рахунку
1	2	3
90 «Собівартість реалізації»	Відображення і накопичення інформації про виробничу собівартість реалізованої готової продукції (робіт, послуг).	За дебетом відображається протягом року виробнича собівартість реалізованої продукції. З кредиту субрахунку 901 в кінці року заключним записом списується в субрахунок 791 фактична собівартість реалізованої готової продукції.
91 «Загальновиробничі витрати»	Для обліку виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування.	За дебетом рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображається сума визнаних витрат, за кредитом - щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації».

Продовження таблиці 1.8		
1	2	3
92 «Адміністративні витрати»	Для відображення загальногосподарських витрат щодо керування і обслуговування підприємства.	За дебетом рахунку 92 "Адміністративні витрати" відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом - списання сальдо адміністративних витрат на рахунок 79 «Фінансові результати».
93 «Витрати на збут»	Для обліку витрат, пов'язаних із збутом (реалізацією, продажем) продукції, товарів, робіт і послуг.	За дебетом рахунку відображається сума визнаних витрат на збут, за кредитом - списання на рахунок 79 «ФР».
94 «Інші витрати операційної діяльності»	Для обліку витрат операційної діяльності підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 "Собівартість реалізації", 91 "Загальновиробничі витрати", 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут".	За дебетом рахунку відображається сума визнаних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 "Фінансові результати".

Фактична собівартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт і наданих послуг формується за дебетом рахунка 90 "Собівартість реалізації". Рахунок 90 "Собівартість реалізації" для розмежування витрат на основну діяльність має субрахунки: 901 "Собівартість реалізованої готової продукції", 902 "Собівартість реалізованих товарів", 903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг". Типові операції за рахунком 90 «Собівартість реалізації» наведено в таблиці 1.9.

Таблиця 1.9

Типові операції за рахунком 90 «Собівартість реалізації»

Зміст господарської операції		Дебет	Кредит	Сума	Підстава
	Відображення собівартості реалізованих:				
1	Робіт та послуг допоміжних виробництв	90	23	20000	Розрахунок бухгалтера
2	Готової продукції	90	26	20000	Розрахунок бухгалтера
3	Товарів	90	28	20000	Розрахунок бухгалтера
4	Включення до собівартості реалізованих продукції, робіт, послуг загально виробничих витрат	90	91	20000	Розрахунок бухгалтера
5	Списання собівартості реалізованої продукції, товарів, робіт та послуг на фінансові результати	79	90	80000	Розрахунок бухгалтера

Ще одним видом витрат, тісно пов'язаних з виробництвом продукції, є загальновиробничі витрати. Синтетичний облік загальновиробничих витрат здійснюють на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

Типові операції за рахунком 91 «Загальновиробничі витрати» наведено в таблиці 1.10.

Таблиця 1.10

Типові операції за рахунком 91 «Загальновиробничі витрати»

Зміст господарської операції		Дебет	Кредит	сума	Підстава
1	2	3	4	5	6
1	Нараховано амортизацію	91	13	20000	Відомість нарахування амортизації
	Списано на загальновиробничі витрати:				
2	Виробничі запаси	91	20	40000	Накладна вимога на відпуск матеріалів
3	МШП	91	22	10000	Акт на списання МШП
4	Витрати за авансовими звітами	91	37	10000	Авансовий звіт
5	Відображено роботи і послуги інших підприємств	91	63	20000	Рахунок-фактура
6	Нараховано податки і платежі, що включаються у витрати виробництва	91	64	20000	Податкова накладна
7	Проведено відрахування на соціальні заходи	91	65	20000	Розрахунково-платіжна відомість
8	Нараховано оплату праці	91	66	100000	Розрахунково-платіжна відомість
9	Послуги дочірніх підприємств	91	68	2000	Акт приймання виконаних підрядних робіт
10	Списано частину загальновиробничих витрат, що припадають на окремі види виробництва	23	91	140000	Розрахунок бухгалтера
11	Списано частину загальновиробничих витрат, що припадають на реалізовані роботи та послуги, а також відображено собівартість реалізованих робіт та послуг	90	91	100000	Розрахунок бухгалтера

Для відображення загальногосподарських витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства призначений рахунок 92

«Адміністративні витрати». Аналітичний облік адміністративних витрат ведеться за статтями витрат або в розрізі елементів витрат.

Типові операції за рахунком 92 «Адміністративні витрати» наведено в таблиці 1.11.

Таблиця 1.11

Типові операції за рахунком 92 «Адміністративні витрати»

Зміст господарської операції		Дебет	Кредит	Сума	Підстава
1	2	3	4	5	6
1	Нараховано амортизацію	92	13	20000	Розрахунок амортизації
	Списано на адміністративні витрати:				
2	Виробничі запаси	92	20	40000	Накладна-вимога на відпуск матеріалів
3	МШП	92	22	20000	акт на списання МШП
4	Готова продукція	92	26	20000	Лімітно-забірна картка
5	Товари	92	28	20000	Лімітно-забірна картка
6	Витрати за авансовими звітами	92	37	20000	Авансовий звіт
7	Витрати майбутніх періодів	92	29	100000	Розрахунок бухгалтера
8	Проведено відрахування у резерв відпусток загальновиробничого характеру	92	47	2000	Розрахунок бухгалтера
9	Проведено відрахування на соціальні заходи	92	65	100000	Розрахунково-платіжна відомість
10	Нараховано оплату праці	92	66	20000	Розрахунково-платіжна відомість
11	Послуги дочірніх підприємств	92	68	2000	Акт приймання виконаних підрядних робіт
12	Списано адміністративні витрати на фінансові результати	79	92	70000	Розрахунок бухгалтера

Облік витрат щодо збуту ведуть на рахунку 93 «Витрати на збут». Загальна методика обліку витрат на збут з реалізації за елементами аналогічна методиці обліку витрат виробничої діяльності. Тобто на першому етапі формуються елементи затрат, на другому проводиться їх списування на фінансові результати у внутрішньогосподарському обліку.

Типові операції за рахунком 93 «Витрати на збут» наведено в таблиці 1.12.

Таблиця 1.12

Типові операції за рахунком 93 «Витрати на збут»

Зміст господарської операції		Дебет	Кредит	Сума, грн	Підстава
1	2	3	4	5	6
1	Нараховано амортизацію	93	13	20000	Розрахунок амортизації ОЗ
	Списано на збутові витрати:				
2	Виробничі запаси	93	20	40000	Накладна-вимога на відпуск матеріалів
3	МШП	93	22	10000	Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів
4	Готова продукція	93	26	10000	Лімітно-забірна картка
5	Товари	93	28	20000	Лімітно-забірна картка
6	Витрати за авансовими звітами	93	37	20000	Авансовий звіт
7	Витрати майбутніх періодів	93	29	20000	Розрахунок бухгалтера
8	Відображено роботи і послуги інших підприємств	93	63	100000	Акт приймання виконаних підрядних робіт
9	Проведено відрахування на соціальні заходи	92	65	100000	Розрахунково-платіжна відомість
10	Нараховано заробітну плату	92	66	20000	Розрахунково-платіжна відомість
11	Послуги дочірніх підприємств	93	68	2000	Акт приймання виконаних підрядних робіт
12	Списано витрати на збут на фінансові результати	79	93	14000	Розрахунок бухгалтера

Рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності» призначено для обліку витрат операційної діяльності підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут».

Типові операції за рахунком 94 «Інші витрати операційної діяльності» наведено в таблиці 1.13.

Таблиця 1.13

Типові операції за рахунком 94 «Інші витрати операційної діяльності»

Зміст господарської операції		Дебет	Кредит	Сума, грн	Підстава
1	2	3	4	5	6
	Відображено нестачу:				
1	Основних засобів	94	10	2000	Інвентаризація
2	Інших необоротних матеріальних активів	94	11	10000	Інвентаризація
3	Нематеріальних активів	94	12	10000	Інвентаризація
4	Знос основних засобів об'єктів невиробничої сфери	94	13	20000	Розрахунок амортизації
	Знецінення або нестача:				
5	Виробничих запасів	94	20	20000	Інвентаризація
6	МШП	94	22	100000	Інвентаризація
7	Забракованих виробів	94	24	2000	Інвентаризація
8	Напівфабрикатів	94	25	100000	Інвентаризація
9	Готової продукції	94	26	20000	Інвентаризація
10	Товарів	94	28	2000	Інвентаризація
11	Нестача готівки	94	30	2000	Інвентаризація
12	Списання собівартості іноземної валюти або сплата пені, штрафів	94	31	2000	Розрахунок бухгалтера
13	Списання короткострокових векселів одержаних	94	34	8000	Розрахунок бухгалтера
14	Визнано пеню, штрафи, неустойки покупців чи замовників	94	36	14000	Розрахунок бухгалтера
15	Створено резерв сумнівних боргів	94	38	4000	Розрахунок бухгалтера
16	Списано на поточні витрати частину витрат майбутнього періоду	94	39	70000	Розрахунок бухгалтера
17	Списано інші витрати операційної діяльності на фінансові результати	79	94	140000	Розрахунок бухгалтера

Для обліку витрат діяльності і відображення кредитових оборотів на рахунках обліку запасів, розрахунків з оплати праці, відрахувань на соціальні заходи застосовується Журнал 5 або 5 А і Відомість 5.1 обліку руху запасів. В обох варіантах Журналу є однаковими за змістом і порядком заповнення розділи I (з кредиту рахунків 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 в дебет рахунків), II «Витрати з податку на прибуток, витрати фінансової та інвестиційної діяльності, інші витрати» та IV «Аналітичні дані до рахунку 28 «Товари».

Розділ I Журналу 5 і Журналу 5 А заповнюється після складання розділів II і III (або III А) цих журналів, окремі дані до яких переносяться із складених журналів 1, 2, 3, 4, 6, 7 (з розділу III Б Журналу 5 А).

Усі витрати по підприємству в цілому, незалежно від того, на яких синтетичних рахунках вони обліковуються, відображаються (збираються в розрізі кореспондуючих рахунків) в одному регістрі. В цьому Журналі забезпечується узагальнення всіх витрат на виробництво за елементами і статтями витрат. Для цього з графи «Усього» журналів 1, 2, 3, 4, 6, 7 до Журналу 5 переносяться дані про витрати підприємства, які за побудовою журналів відображені у відповідних регістрах.

Таблиця 1.14

Відображення витрат операційної діяльності в облікових регістрах

Номери		Найменування та призначення регістрів	Формат Бланка
Журналів	Відомостей		
5, 5 А*		Розділ I Журналу 5 і Журналу 5 А за кредитом рахунків 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99 і розділ II Журналів 5 і 5 А за кредитом рахунків з журналів 1, 2, 3, 4, 6	на 1 сторінці формат А4 × 1,5
		Розділ III Журналу 5 за кредитом рахунків 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 39, 65, 66, 91	на 2 сторінках формат А4 × 1,5
		Розділ III А Журналу 5 А за кредитом рахунків 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 39, 65, 66, 80, 81, 82, 83, 84	-
		Розділ III Б Журналу 5 А за кредитом рахунків 20, 22, 39, 65, 66	-
		Розділ IV Журналу 5 і Журналу 5 А. Аналітичні дані до рахунку 28 «Товари»	на 1 сторінці формат А4 × 1,5
	5.1	Відомість аналітичного обліку запасів	на розвороті двох сторінок формат А4

Завершальним етапом ведення бухгалтерського обліку на підприємстві є підготовка звітності, яка є основним джерелом інформації про напрямки, результати та перспективи його діяльності. В умовах ринкової економіки звітність базується на узагальненні даних фінансового обліку і є інформаційною ланкою, яка єднає підприємство з суспільством і діловими партнерами - користувачами інформації про діяльність підприємства та

перспективи його розвитку. Надання користувачам повної, об'єктивної інформації про підприємство для прийняття ними виважених управлінських рішень є метою звітності.

Витрати операційної діяльності відображаються у формі 2 «Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Більш детально характеристику в таблиці 1.15.

Таблиця 1.15

Відображення операційних витрат у фінансовій звітності

Рядок звітності	Найменування показника витрат	Застосовувані субрахунки другого порядку	
		При використанні класу 8	При використанні класу 9
2050	Собівартість реалізованої продукції	80 "Матеріальні витрати" (субрахунки 801- 809)	90 "Собівартість реалізації" (субрахунки 901-903)
		81 "Витрати на оплату праці" (субрахунки 811 – 816)	91 "Загальновиробничі витрати" (субрахунки за видами витрат)
2130	Адміністративні витрати	82 "Відрахування на соціальні заходи" (субрахунки 821- 824)	92 "Адміністративні витрати"
2150	Витрати на збут	83 "Амортизація" (субрахунки 831- 833)	93 "Витрати на збут"
2180	Інші операційні витрати	84 "Інші операційні витрати" (субрахунки за видами витрат)	94 "Інші операційні витрати"

Отже, операційні витрати підприємства знаходять своє відображення у складі витрат лише у момент їх реалізації - як у бухгалтерський обліку, так і в податковому обліку, а відповідно й у фінансовій та податковій звітності.

У фінансовій звітності за формами, визначеними НП(С)БО 1, витрати та собівартість реалізованих товарів, продукції, робіт та послуг відображається у інформації звіту про фінансові результати у рядку 2050 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)» одночасно з відображенням чистого доходу від їх реалізації (рядок 2000 зазначеного звіту).

При заповненні даного розділу застосовують інформацію аналітичного обліку операційних витрат за елементами або дані синтетичного обліку на рахунках восьмого класу.

До даного розділу не включають витрати та собівартість продукції (робіт, послуг), що вироблена та спожита самим виробництвом, а також витрати та собівартість реалізованих товарів та запасів.

Отже, у цьому розділі відображаються лише витрати, що фактично понесені у звітному періоді у зв'язку з виробництвом продукції, робіт та послуг, а також адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати.

1.4. Особливості управлінського обліку витрат операційної діяльності підприємств промисловості

В умовах сучасної економіки України та здійснення комплексної реформи вітчизняного бухгалтерського обліку та розвитку управлінського обліку важливого значення набуває організація на підприємствах ефективного обліку операційних витрат на основі розробки власної облікової політики, котра може охопити всі ланки управління фінансового стану та перспективи розвитку підприємства.

На сьогодні українським підприємствам надається право самостійно розробляти власні виробничі програми, плани виробничого і соціального розвитку, визначати стратегії цінової політики, а отже, суттєво зростає відповідальність керівників за прийняті ними управлінські рішення. Для прийняття оперативних і ефективних рішень керівникам необхідна достовірна інформація про фінансово-господарську діяльність підприємства.

Виходячи з цього ускладнюються й завдання, що постають перед системою бухгалтерського обліку. В цих умовах не обійтись без управлінського обліку, використання якого сприяє вдосконаленню всього процесу управління підприємством, створює умови для його оптимізації.

Саме тому впровадження управлінського обліку на підприємствах є необхідною передумовою їх успішної роботи, створення оптимальної ринкової інфраструктури, виживання підприємств в умовах вільної конкуренції та зростання їх економічного потенціалу.

Як показує практика, підприємства, які мають складну виробничу структуру, гостро потребують оперативної економічної та фінансової інформації, що допомагає оптимізувати витрати і фінансові результати, приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Інформація, необхідна для оперативного управління підприємством, міститься в системі управлінського обліку, який вважають одним з нових і перспективних напрямків бухгалтерської практики.

Важливе значення в здійсненні процесу прийняття рішення, а також планування, контролю і регулювання має раціональна організація обліку операційних витрат на основі універсальних систем обліку "стандарт-кост", «директ-костинг» та нормативного методу. В свою чергу "стандарт-кост" відноситься до одного з найбільш поширених закордоном методів управлінського обліку та методів управління операційними витратами.

Термін стандарт-кост складається з двох слів: "стандарт", який означає кількість необхідних виробничих витрат (матеріальних і трудових) для випуску одиниці продукції або заздалегідь обчислені витрати на виробництво одиниці продукції або надання послуг, а слово "кост" - це витрати, що припадають на одиницю продукції. Таким чином, стандарт-кост в повному розумінні слова означає стандартні витрати. Ця система спрямована насамперед на контроль за використанням прямих витрат виробництва, а суміжні калькуляції - для контролю накладних витрат.

Система стандарт-кост задовольняє запити підприємця і служить потужним інструментом для контролю виробничих витрат. На основі встановлених стандартів можна заздалегідь визначити суму очікуваних витрат на виробництво і реалізацію виробів, обчислити собівартість одиниці виробу для визначення цін, а також скласти звіт про очікувані доходи майбутнього року. При цій системі інформація про наявні відхилення використовується керівництвом для прийняття ним оперативних управлінських рішень.

В основі системи стандарт-кост лежить попереднє (до початку виробничого процесу) нормування витрат за статтями витрат:

- основні матеріали;
- оплата праці основних виробничих робітників;
- виробничі накладні витрати (заробітна плата допоміжних робітників, допоміжні матеріали, орендна плата, амортизація обладнання та ін);
- комерційні витрати (витрати по збуту, реалізації продукції).

Схематично система обліку стандарт-кост виглядає наступним чином (Рис. 1.2).

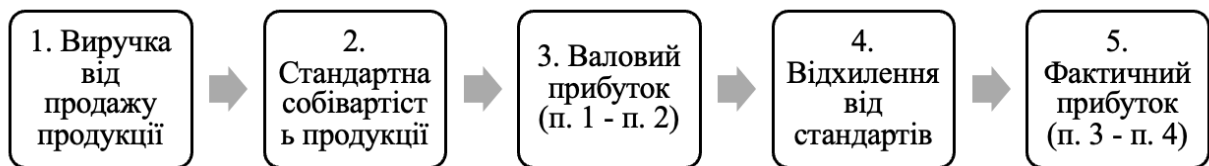

Рис. 1.2. Система обліку стандарт-кост

Слід зазначити, що система стандарт-кост в зарубіжній практиці не регламентована нормативними актами, у зв'язку з чим не має єдиної методики встановлення стандартів і ведення облікових реєстрів. Навіть всередині однієї компанії діють різні норми: базисні, поточні, ідеальні, прогнозні, досяжні і полегшені.

Головне в стандарт-кост - контроль за найточнішим виявленням відхилень від встановлених стандартів витрат, що сприяє вдосконаленню і самих стандартів витрат. При відсутності ж такого контролю застосування стандарт-коста матиме умовний характер і не дасть належного ефекту.

Принципи цієї системи є універсальними, тому їх застосування доцільне при будь-якому методі обліку витрат і способі калькулювання собівартості продукції.

Разом з тим цій системі притаманні і недоліки. На практиці дуже важко скласти стандарти згідно з технологічною картою виробництва. Зміна цін, викликане конкурентною боротьбою за ринки збуту товарів, а також інфляцією, ускладнює обчислення вартості залишків готових виробів на складі і незавершеного виробництва. Стандарти можна встановлювати не на всі виробничі витрати, у зв'язку з чим на місцях завжди послаблюється

контроль за ними. Більше того, при виконанні виробничої компанією великої кількості різних за характером і типом замовлень за порівняно короткий час обчислювати стандарт на кожне замовлення практично неможливо. У таких випадках замість науково обґрунтованих стандартів на кожен виріб встановлюють середню вартість, яка є базисом для визначення цін на виріб.

Незважаючи на ці недоліки, керівники фірм і компаній використовують систему обліку стандарт-кост як потужний інструмент контролю за витратами виробництва і калькулювання собівартості продукції, а також для управління, планування та прийняття необхідних рішень.

Схематично переваги та недоліки системи обліку стандарт-кост зображено на рис. 1.3.

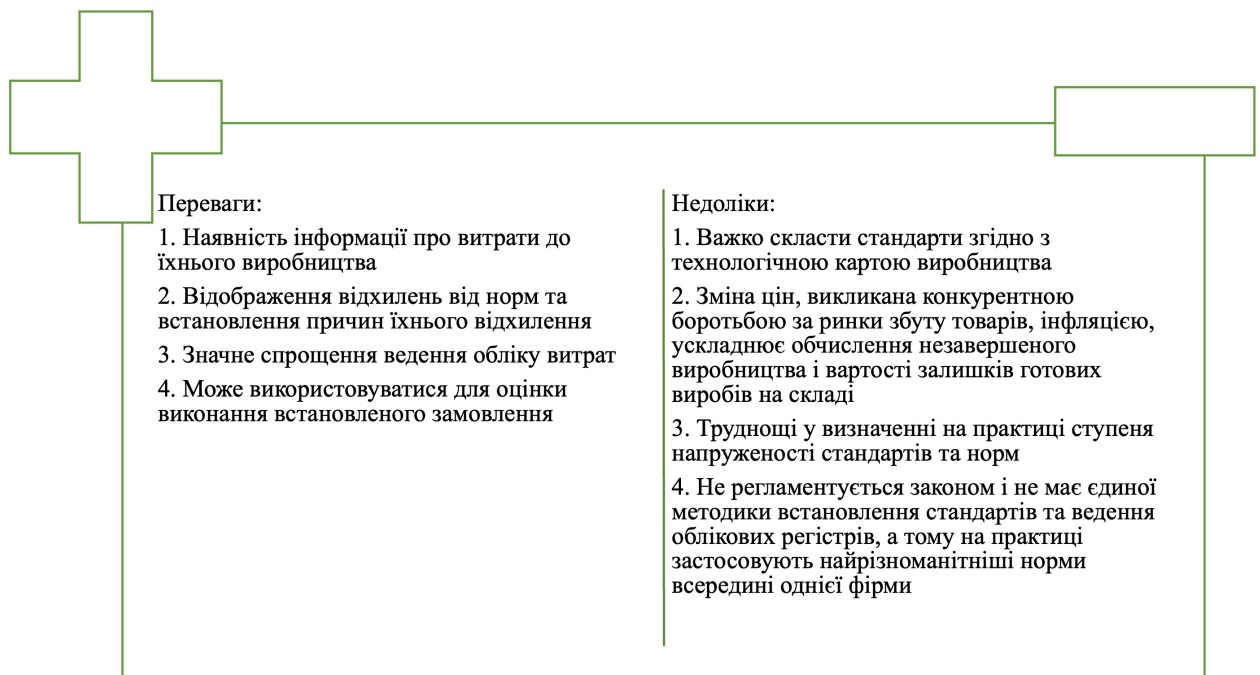

Рис. 1.3. Переваги та недоліки системи обліку стандарт-кост

Отже модель стандарт-кост - заздалегідь визначені або передбачені кошторисом витрат на виробництво одного або декількох виробів конкретного виду протягом двох періодів, які порівнюють за фактичною собівартістю. Цей метод є незамінним в галузях, де ціни на ресурси відносно стабільні, а самі вироби не змінюють своєї природи протягом тривалого часу.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЛАНТМАННЕН АКСА»

2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ПрАТ «Лантманнен Акса»

ПрАТ «Лантманнен Акса» входить до складу скандинавського харчового концерну Lantmannen. Lantmännen — це сільськогосподарський кооператив, який є лідером на ринку Північної Європи в таких галузях, як сільське господарство, машинобудування, біоенергетика і харчова промисловість.

Під час виробництва харчових продуктів підприємство керується головними принципами роботи Lantmännen, серед яких є: виробництво без штучних добавок, висока якість, натуральність сировини, відсутність консервантів. Не випадково символом компанії «Lantmännen» є паросток, тобто символ життя. Компанія створює умови для повноцінного життя, виробляючи безпечні та високоякісні продукти харчування.

Батьківщина концерну «Lantmännen» - Швеція, має дуже багаті традиції фермерських союзів, які створювалися на засадах контролю якості, чесного розподілу прибутку, демократичності в управлінні, а також на основі рівних внесків їх членів. На базі одного із фермерських співтовариств у 1880 році власне і виник Lantmännen. Понад 160 років підприємство розвиває все найцінніше, що напруцювали сільськогосподарські союзи. Зараз власниками «Lantmännen» є 29 000 шведських фермерів.

Історія розвитку цього підприємства почалась у 1991 році, коли на Бориспільському заводі продтоварів встановили обладнання з виготовлення швидких сніданків англійської компанії APV-Baker. Таких виробничих ліній в нашій державі ще не було. Так і розпочалося виготовлення високоякісної харчової продукції на основі зернових.

У 1997 року було створено торгівельну марку під назвою «START!», яка має асортимент із 35 найменувань на сьогоднішній день, хоча починала з двох.

У 2000 році компанія в Україні стала одним із підприємств найбільшої шведської компанії «Cerealia Group» і змінила назву на ВАТ «Сіріалія Україна». У 2004 році під брендом «АХА» почалося виробництво мюслів та злакових сумішей.

Завдяки використанню підприємством унікальних технологій виробництва та постійному збільшенню асортименту «Лантманнен Акса» є найбільшим виробником швидких сніданків. Бренди «START!» та «АХА» неймовірно популярні не лише в Україні, але й в Вірменії, Латвії, Молдові, Грузії, Азербайджані, Узбекистані, країнах Балтії, Казахстані, Киргизстані та Данії, ОАЕ, Йорданії та Китаї.

ПрАТ «Лантманнен Акса» намагається зробити свій внесок у створенні суспільства, яке відповідально ставитиметься до використання ресурсів нашої Землі. Суспільство з аграрною культурою, що приносить користь не лише сучасному, але й майбутнім поколінням.

Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса» (код за ЄДРПОУ 00378537) зареєстроване за адресою: Київська область, Бориспільський район, м. Бориспіль, вул. Привокзальна, буд.3.

Метою ПрАТ «Лантманнен Акса» є задоволення потреб найширшого кола споживачів завдяки різноманітному асортименту і високій якості виробів, які є результатом виробництва майстрів компанії.

Основні види діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» із зазначенням найменування виду діяльності:

10.61 Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості;

10.89 Виробництво інших харчових продуктів, н.в.і.у.;

46.39 Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;

47.91 Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу Інтернет.

Основними видами продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» є сухі сніданки ТМ “START”, ТМ “АХА”, каші миттєвого приготування ТМ “АХА” та зернові батончики ТМ “АХА”.

Продукція ПрАТ «Лантманнен Акса» відрізняється високою якістю та пройшла оцінку і сертифікацію відповідно до вимог міжнародного стандарту FSSC 22000. Основним ринком збуту продукції компанії є Україна. Реалізація готової продукції здійснюється через великі торгові мережі та мережу дистриб'юторів.

Рис. 2.1. Асортимент ПрАТ «Лантманнен Акса»

Основними покупцями продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» є: ТОВ «Альтер П»; ПП «Аванта Трейд»; ТОВ «АТБ-Маркет»; ТОВ «АЛМІ-ТРЕЙД»; ТОВ «Альянс Маркет»; ТОВ «АФІНА- ГРУП»; ПП «Болеро-Сервіс» ; ТОВ «ДІВІЯ ТРЕЙД»; ТОВ «ЕКО»; ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»; «Білла-Україна П»; ТОВ «Експансія»; ТОВ «ІРБІС КОМПАНІ»; ТОВ «СТС ГРУПП»; ПП «ТАВРІЯ ПЛЮС»; ТОВ «СІЛЬПО-ФУД»; ТОВ «СОЮЗ ТГ»; ТОВ «ФОРА»; ТОВ «Фудком».

ПрАТ «Лантманнен Акса» поставляє продукцію на експорт до Данії, Узбекистану, Киргизстану, Грузії, Естонії, Латвії, Молдови, Азербайджану, Вірменії, Туреччини, Марокко, Норвегії, Швеції, Сьєрра-Леоне, Гамбії,

Тайваню (Гонконгу), Японії, США, Лівану, Ізраїлю, Бахреїну, Суринам, Маврикію, С подуаудівській Аравії, Гвінеї, Румунії, Кувейту, Оману, Домініканської Республіки, Мальти, Лівії, Гани.

Основними конкурентами ПрАТ «Лантманнен Акса» є швейцарська компанія «Nestle», «Bruggen» Німеччина, ТОВ «Санні Фуд», ТОВ «Компанія «Рідна Іжа»», Дніпровський комбінат харчових концентратів.

Серед основних постачальників сировини можна виділити: ТОВ «БЕСТ ВЕЙ ФУДЗ», ТОВ «АГРОПРОД СТАНДАРТ», ТОВ «ДЕМЕТРА-777», ТОВ «ІТАК», ТОВ «ДОБРОДІЯ ФУДЗ», ТОВ «КИЇВМОЛТОРГ», ТОВ «КОМОРА ОПТ», ТОВ «МИР ШК», ТОВ «СТРИМ-КНК», ТОВ «КРОК ТОРГОВА ФІРМА», ТОВ «Альтера Ацтека Мілінг Україна», ТОВ «ШОКОФРУТТ», ТОВ «Бергер Карго Україна», ПП «Глобалкакао», ТОВ «Галфрост», ТОВ «Демар Плюс», ТОВ «Інтерстарч Україна», ПрАТ «Київський КПК», ТОВ «Дунапарк Таврія», ТОВ «Інгредія Компанія», ТОВ «ЛанаПарк Торг.група», ТОВ «Наргус», ТОВ «Софія Ленд», ТОВ «Трипільський пакувальний комбінат», ТОВ «Рихальський завод сухого молока», ТОВ «Уні-Пак», ПП «Фацелія», ТОВ «Юрал Плюс», ТОВ «Шевченківський завод продтоварів» тощо.

ПрАТ «Лантманнен Акса» - це приватне акціонерне підприємство. Структура підприємства ПрАТ «Лантманнен Акса» відображено на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Структура ПрАТ «Лантманнен Акса»

Бухгалтерський облік ПрАТ «Лантманнен Акса» здійснюється відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», нормативних актів, що регулюють методику ведення обліку, Наказу про облікову політику підприємства, Положення про бухгалтерію та Статуту підприємства.

Структуру бухгалтерії ПрАТ «Лантманнен Акса» наведено на рис. 2.3.

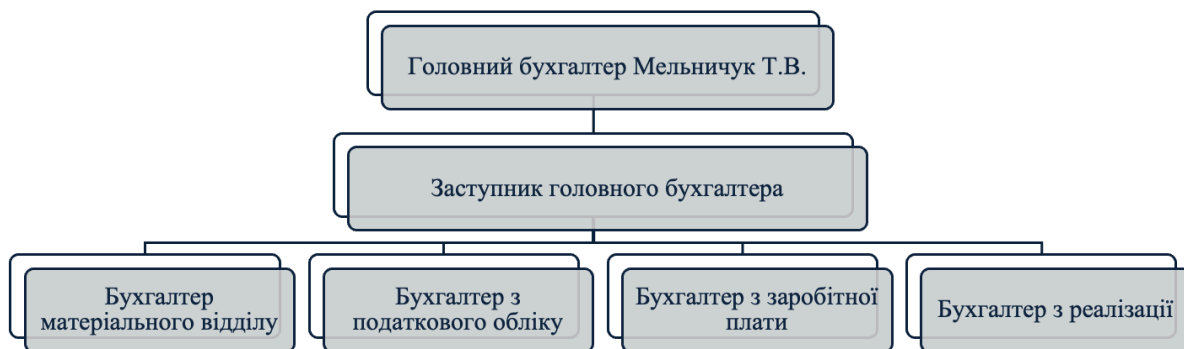

Рис. 2.3. Схема бухгалтерії ПрАТ «Лантманнен Акса»

Штат бухгалтерії складається з головного бухгалтера Мельничук Т.В. та ще 5 бухгалтерів, які відповідають за свої частки роботи згідно посадовим характеристикам. Головний бухгалтер забезпечує дотримання встановлених єдиних методичних засад ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та її своєчасне подання; здійснює контроль за обігом первинних документів на підприємстві. Головний бухгалтер також веде головну книгу підприємства.

Заступник головного бухгалтера відповідає за розрахунки з основними засобами на підприємстві, а саме: амортизацію, ліквідацію, продаж, інвентаризацію основних засобів, внутрішні рухи основних засобів, розрахунки витрат на оновлення, облік МШП. Заступник головного бухгалтера також веде податковий облік, перевіряє правильність віднесення витрат до валових витрат і доходів, заповнює фінансову та податкову звітність.

Бухгалтер з оплати праці веде облік відпрацьованого працівниками часу, обліку виробництва, нарахування дотацій за коефіцієнтами участі працівників

у роботі, заповнення та подання статистичних звітів про розрахунки за робочий та робочий час. Також займається нарахуванням заробітної плати, відпусток, лікарняних, проведенням та нарахуванням обов'язкових бюджетних внесків, заповненням та поданням звітності до фондів загальнообов'язкового державного страхування, пенсійного та податкового фонду.

Бухгалтер з реалізації готової продукції проводить облік розрахунків з покупцями, здійснює виписку податкових накладних, також здійснює облік розрахунків з постачальниками, веде книгу придбання і реалізації, проводить облік податкового кредиту та податкових зобов'язань.

Бухгалтер з податкового обліку проводить облік майнових податків, екологічного податку та рентних платежів відповідно до чинного законодавства та інших нормативно-правових актів, своєчасне і достовірне відображення на рахунках бухгалтерського обліку результатів нарахування майнових податків, екологічного податку та рентних платежів. Складає податкову звітність з майнових податків, екологічного податку та рентних платежів.

Виклад та коментар облікової політики ПрАТ «Лантманнен Акса»

Вказані нижче положення облікової політики застосовуються ПрАТ «Лантманнен Акса» на постійній умові під час складання фінансової звітності.

Операції в іноземній валюті. Операції в іноземній валюті переводяться у функціональну валюту Компанії (гривню) за валютним курсом, встановленим Національним Банком України (НБУ) на дату здійснення операції. Грошові активи та зобов'язання, виражені в іноземній валюті станом на звітну дату, переводяться у функціональну валюту по валютному курсу, встановленому НБУ на таку звітну дату. Курсові різниці визнаються у складі прибутку або збитку в тому періоді, в якому вони виникають. Немонетарні активи та зобов'язання, номіновані в іноземній валюті, переводяться у функціональну валюту Компанії за валютним курсом, встановленим НБУ на дату здійснення

операції. Перерахунок за курсами на кінець року не застосовується до немонетарних статей, які оцінюються за первісною вартістю.

Основні засоби. Основні засоби включають землю, будівлі та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар та інші основні засоби. Передоплати за основні засоби включені в статтю «Незавершені капітальні інвестиції». Для всіх об'єктів основних засобів, амортизація розраховується прямолінійним методом упродовж очікуваного строку корисного використання від 2-х до 20-ти років.

Нематеріальні активи. Нематеріальні активи, придбані окремо, під час первісного визнання оцінюються за первісною вартістю. Після первісного визнання нематеріальні активи обліковуються за первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від знецінення (у разі їх наявності). Амортизація нараховується прямолінійним методом протягом строку корисного використання активу.

Запаси. Запаси оцінюються за найменшою з двох величин: за собівартістю або за чистою вартістю реалізації. Вартість запасів включає в себе всі прямі виграти на придбання, витрати обробку та інші витрати, необхідні для доведення запасів до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях. Не включаються до первісної вартості запасів, а належать до витрат того періоду, в якому вони були здійснені (встановлені):

- понаднормові втрати і нестачі запасів;
- фінансові виграти, за винятком фінансових витрат, які включаються до собівартості кваліфікаційних активів;
- адміністративні витрати та витрати на збут;
- загальногосподарські та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням запасів, доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях.

Транспортно-заготівельні витрати включаються до первісної вартості запасів і розподіляються між найменуваннями запасів (крім покупних

товарів) відповідно до вартісного критерію (пропорційно загальної вартості кожного найменування), а по покупним товарам - відповідно до кількісного критерію (пропорційно загальної кількості палето-місць кожного найменування).

Грошові кошти та їхні еквіваленти. До складу грошових коштів Компанія відносить грошові кошти на рахунках в банку та короткострокові депозити в банку зі строком погашення до трьох місяців. Гроші та їхні еквіваленти на дату їхнього отримання оцінюють за справедливою вартістю. Вона зазвичай відповідає їхній номінальній вартості. Надалі їх оцінюють за амортизованою собівартістю за вирахуванням збитків від знецінення.

Податок на додану вартість. Зобов'язання з ПДВ під час продажу товарів та послуг Компанія визнає у момент отримання товарів або послуг клієнтом або в момент надходження авансового платежу від клієнта, залежно від того, яка подія відбулася раніше. Вхідний ПДВ обліковується таким чином: право на кредит із вхідного ПДВ під час придбання виникає у момент отримання податкової накладної, зареєстрованої у Єдиному реєстрі податкових накладних, яка видається в момент надходження оплати постачальнику або в момент отримання товарів або послуг, залежно від того, яка подія відбувається раніше.

Податок на прибуток. Компанія є платником податку на прибуток на загальних підставах.

Виручка. Компанія застосовує МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» по відношенню до будь-якої виручки, яка виникла від договорів з клієнтами, крім випадків, коли договори відносяться до сфери застосування інших стандартів. Для обліку виручки, яка виникає в результаті договорів з клієнтами, передбачено модель, яка включає п'ять етапів. Компанія визнає виручку в сумі, яка відображає компенсацію, право на яку Компанія очікує отримати в обмін на передачу товарів чи послуг клієнту.

Витрати. Витрати визнаються витратами періоду одночасно із визнанням доходу, для отримання якого їх здійснено. Витрати, які неможливо

прямо пов'язати із доходами певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому їх здійснено.

Фінансові доходи. Компанія отримує фінансові доходи від розміщення грошових коштів в банках на короткострокових депозитах до 3-х місяців та на поточних рахунках. Також Компанія відображає у складі фінансових доходів позитивну нетто - суму курсових різниць, які виникають по кредитах в іноземній валюті та відсотках по ним.

Витрати на позики. Виграти на позики, безпосередньо пов'язані з придбанням, будівництвом або виробництвом активу, який вимагає тривалого часу для його підготовки до планового використання або до продажу, капіталізуються як частина собівартості такого активу. Всі інші витрати на позики відносяться на витрати в тому звітному періоді, в якому вони були понесені. Витрати на позики містять у собі сплату процентів та інші витрати, понесені Компанією, в зв'язку з залученням позикових коштів.

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПрАТ «Лантманнен Акса»

Техніко-економічні показники - величини, які характеризують матеріально-виробничу базу підприємств, використання знарядь і предметів праці, організацію виробництва, затрати на виробництво продукції.

Техніко-економічні показники застосовуються для планування та аналізу організації виробництва і праці, рівня техніки, якості продукції, використання основних і оборотних фондів, трудових ресурсів; є основою при розробці техпромфінплану підприємства, встановлення прогресивних техніко-економічних норм і нормативів. Є техніко-економічні показники загальні (єдині) для всіх підприємств і галузей і специфічні, що відображають особливості окремих галузей.

Система економічних показників роботи підприємств різних форм власності покликана характеризувати їх виробничо-господарську діяльність,

якість і ефективність використання ними матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Об'єктивність результатів аналізу, розроблених висновків і пропозицій, а також ефективність використання їх для поліпшення виробничо-фінансової діяльності промислових підприємств зумовлені характером її показників.

Показники, що використовуються в економічному аналізі, повинні відповідати таким вимогам:

- характеризувати головний напрямок діяльності об'єкта та його структурних підрозділів;
- виражати основну мету виробничо-господарської діяльності підприємства;
- достовірно відбивати реальні процеси господарювання та їх результати;
- сприяти стимулюванню та матеріальному заохоченню кращої роботи.

Результатами такого аналізу в першу чергу зацікавлені внутрішні користувачі (власники майна, менеджери різних рівнів управління і спеціалісти) та зовнішні користувачі (інвестори, постачальники, покупці, банки, фінансові органи тощо).

Основними завданнями такого аналізу є оцінка стану, виявлення чинників, які привели підприємство до сучасного рівня, обґрунтованість та підготовка пропозицій і заходів по кращому використанню усіх виробничих ресурсів. Основні техніко-економічні показники підприємства порівнюються за кілька років або періодів, що дозволяє зробити висновок про позитивні чи негативні зміни у діяльності підприємства.

На підставі даних по роботі підприємства можна зробити аналіз техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки. Дані наведено в таблиці. 2.1.

Таблиця 2.1

Аналіз основних техніко-економічних показників ПрАТ «Лантманнен
Акса» за 2022 – 2023 роки

Показник	Джерело інформації	2022	2023	Абс. відхилення	Темп зміни, %
2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	Ф2 р. 2000	561 331	702 562	141 231	125,16
Обсяг виробництва основних видів продукції у натуральній формі, т:	-	-	-	-	-
сухі сніданки	Пояснюваль на записка до річної ФЗ	6 155	6 833	678	111,02
зернові батончики	Пояснюваль на записка до річної ФЗ	167	362	195	216,77
Обсяг виробництва основних видів продукції у грошовій формі, тис. грн:	-	-	-	-	-
сухі сніданки	Пояснюваль на записка до річної ФЗ	368 903	464 936	96 033	126,03
зернові батончики	Пояснюваль на записка до річної ФЗ	10 009	24 631	14 622	246,09
Кількість виробничо-промислового персоналу, осіб	Ф1-П р. 829	224	210	-14	94
Фонд оплати праці, тис. грн.	Пояснюваль на записка до річної ФЗ	91 640	104 745	13 106	114,30
Продуктивність праці на одного працюючого ПВП, тис. грн./ос	р. 1 / р. 2	2 505,94	3 345,53	839,59	133,50
Середньорічна оплата праці, тис. грн. /ос.	р. 3 / р. 2	409,11	498,79	89,68	121,92
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	Ф1 р. 1010	106 046	111 062	5 016	104,73
Фондовіддача, грн. /грн.	р. 1 / р. 6	5,29	6,33	1,03	119,51
Середньорічні залишки оборотних активів, тис. грн.	Ф1 р. 1195	235 651	265 901	30 251	112,84
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обертів	р. 1 / р. 8	2,38	2,64	0,26	110,92
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	Ф1 р. 1300	346 142	388 603	42 461	112,27
Власний капітал, тис. грн.	Ф1 р. 1495	171 713	165 691	-6 022	96,49
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	Ф2 р. 2050	410 911	521 170	110 259	126,83
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	р. 12 / р. 1	73,00	74,00	1	101,34
Матеріальні витрати, тис.грн	Ф2 р. 2500	319 097	409 549	90 452	128,35
Матеріаловіддача, грн. /грн.	р. 1 / р. 14	1,76	1,72	-0,04	97,52
Операційні витрати, тис.грн	Ф2 р. 2550	513 480	645 133	131 653	125,64

Продовження таблиці 2.1					
1	2	3	4	5	6
Валовий прибуток, тис. грн.	Ф2 р. 2090	150 420	181 392	30 972	120,59
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	Ф2 р. 2190	46 318	25 537	-20 781	55,13
Чистий фінансовий результат, тис.грн.	Ф2 р. 2350, 2355	2 231	-4 627	-6 858	-207,40
Рентабельність операційної діяльності, %	р. 18 / р. 16 * 100%	9,02	3,96	-5,06	х
Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	р. 19 / р. 11 * 100%	1,30	-2,79	-4,09	х
Рентабельність (збитковість) продаж, %	р. 19 / р. 1 * 100%	0,40	-0,66	-1,06	х
Рентабельність (збитковість) загальна (активів), %	р. 19 / р. 10 * 100%	0,64	-1,19	-1,84	х

На 2023 рік ПрАТ «Лантманнен Акса» ставило перед собою мету досягти показників 2022 року у своїй господарській діяльності з подальшим нарощуванням експорту. Також у пріоритеті було збереження робочих місць та кваліфікованого персоналу, безпека працівників та безперервна операційна діяльність. З цим Компанія успішно впоралась і вже у другій половині 2023 року, завдяки зростанню маржинальності бізнесу через підвищення цін на готову продукцію в Україні та на експортних ринках, ретельного контролю витрат та показників робочого капіталу, вийшла на стабільний операційний прибуток та позитивний грошовий потік.

Отже, за даними, що були отримані від підприємства, нами були розраховані показники, які характеризують фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2023 році збільшився на 141 231 тис. грн. або на 25,16% порівняно з 2022 роком. Це свідчить про ефективну діяльність ПрАТ «Лантманнен Акса» в цілому.

За 2023 рік на ПрАТ «Лантманнен Акса» зменшилась кількість виробничо-промислового персоналу на 14 осіб, проте збільшився фонд оплати праці на 13 106 тис. грн. Відповідно продуктивність праці на одного працюючого зросла на 33,50%.

Середньорічна вартість основних засобів в 2023 році зросла на 5 016 тис. грн. порівняно з 2022 роком за рахунок проведених ремонтів та реконструкції виробничого обладнання, а також введення в експлуатацію нових основних засобів.

Фондовіддача ПрАТ «Лантманнен Акса» на кінець 2023 року становить 6,33. Це означає, що на одиницю основних засобів виробляється 6,33 готової продукції, що на 1,01 більше ніж в попередньому році.

Оборотні активи на кінець 2023 року становлять 265 901 тис. грн, що на 12,84% більше, ніж в попередньому році. Середньорічна вартість активів підприємства за останній рік зросла на 12,27%.

Собівартість реалізованої продукції у 2023 році збільшилась на 110 259 тис. грн., тобто на 26,83%, порівняно з 2022 роком при майже незмінних витратах на 1 грн реалізованої продукції. Таку тенденцію протягом 2023 року зумовив ріст ціни на основну сировину у порівнянні з 2022 роком на 16%, на пакувальні матеріали - на 15%. Для компенсації зростання собівартості у 2023 році Товариство переглядало та підвищувало ціни на продукцію власного виробництва у травні 2023 року на 8-10% на сухі сніданки та на 5% на каші, а протягом вересня-жовтня ще на 10% на більшість асортименту.

Всі ці фактори зіграли не останню роль в зростанні валового прибутку ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2023 році. Загалом операційна діяльність принесла підприємству прибуток від операційної діяльності у розмірі 25 537 тис. грн. незважаючи на це, чистий фінансовий результат підприємства становить збиток 4 627 тис. грн.

Для виживання підприємства в умовах постійного загострення конкурентної боротьби необхідно вміти реально оцінити фінансовий стан як свого підприємства, так й існуючих потенційних конкурентів.

Аналіз фінансового стану – комплекс дій щодо вивчення й аналізу результатів фінансово-господарської діяльності організацій, підприємств, фірм з метою визначення ступеня ефективності використання основних фондів і оборотних коштів для реалізації програм (статутних завдань)

організацій, установ, виявлення можливих недоліків, порушень, невикористаних резервів підвищення результативності діяльності.

Фінансовий стан підприємства – це сукупність економічних параметрів, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Фінансовий стан підприємства характеризує забезпеченість власними оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів товарно-матеріальних цінностей з потребами виробництва, своєчасне проведення розрахункових операцій, платоспроможність.

Аналізу фінансового стану підлягають основні статті балансу та інші матеріали обліку та фінансової звітності. Вивчається раціональність формування й використання власних, запозичених та залучених коштів, відповідність сум власних оборотних коштів потребам у них, обсяг формування та виконання плану одержання прибутку.

Виявляються причини недостатнього залучення джерел надходження прибутків, наявність невикористаних оборотних коштів та можливості їх мобілізації, наявність і рух запасів товарно-матеріальних цінностей, джерела їх утворення, ефективність використання кредиту і його матеріальне забезпечення, оцінюється стан розрахунків підприємства з бюджетом, банками, постачальниками, покупцями, визначаються шляхи додаткового залучення оборотних коштів з метою одержання додаткових прибутків.

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств. Кредитори та інвестори аналізують фінансовий стан підприємств, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та внесками, а також для необхідного диференціювання відсоткових ставок.

Для аналізу фінансового стану підприємства використовується система взаємопов'язаних показників, які базуються на даних бухгалтерської та статистичної звітності.

Аналіз фінансового стану має дві основні цілі:

- оцінити минулу фінансово-господарську діяльність підприємства;

- підготувати інформацію, яка необхідна для прогнозування.

Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Цілі аналізу будуть досягнуті в результаті рішення взаємозалежного набору аналітичних задач:

- визначення фінансового стану підприємства на момент проведення аналізу;
- виявлення тенденцій і закономірностей розвитку підприємства;
- визначення "вузьких" місць, які негативно впливають на фінансовий стан підприємства;
- виявлення резервів, які підприємство може використовувати для поліпшення фінансового стану.

Результати фінансового аналізу використовуються:

- адміністрацією для прийняття управлінських рішень;
- зовнішніми користувачами (банками - для визначення кредитоспроможності підприємства, потенційними інвесторами - для визначення доцільності інвестицій, професійними учасниками фондового ринку - для визначення ціни акцій і тощо).

Показники фінансової незалежності та стійкості

Фінансова стійкість – характеристика стабільності фінансового стану підприємства, яка забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових засобів.

Фінансова стійкість відбиває рівень ризику діяльності компанії і її залежності від позикового капіталу.

За результатами розрахунків фінансової стійкості можна зробити висновки:

- про інтенсивність використання позикових засобів;
- про ступінь залежності від короткострокових зобов'язань;
- про рівень довгострокової стійкості компанії без позикових засобів.

Аналіз фінансової стійкості (платоспроможності) підприємства здійснюється за даними балансу підприємства, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, ступінь фінансової стійкості і незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності.

Коефіцієнт мобільності: збільшення коефіцієнтів мобільності всього майна і оборотних активів підтверджує тенденцію прискорення оборотності майнових засобів підприємства.

Коефіцієнт фінансової незалежності (коефіцієнт автономії) характеризує частку коштів, вкладених власниками підприємства в загальну вартість майна.

Коефіцієнт фінансової стійкості – характеризує забезпеченість заборгованості власними коштами. Перевищення власних коштів над позиковими свідчить про фінансову стійкість підприємства.

Коефіцієнт маневреності показує здатність підприємства підтримувати рівень власного оборотного капіталу й поповнювати оборотні кошти в разі потреби за рахунок власних джерел.

Коефіцієнт забезпечення довгострокової заборгованості – показує частку довгострокових боргів у фінансуванні активів підприємства. Аналіз заборгованості та оцінка співвідношення зобов'язань дозволяє з'ясувати,

наскільки раціональною є структура капіталу і ризик для інвесторів і кредиторів.

Показники фінансової незалежності та стійкості ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Показники фінансової незалежності та стійкості ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки

№	Назва показника	Формула розрахунку	Норматив	2022	2023	Абсолютне відхилення
1	Коефіцієнт мобільності	$P1195\Phi 1 / P1095\Phi 1$	0,5	2,15	2,18	0,03
2	Коефіцієнт фінансової незалежності	$(P1145\Phi 1 + P1595\Phi 1) / P1300\Phi 1$	0,5	0,23	0,23	0,00
3	Коефіцієнт фінансової стійкості	$(P1495\Phi 1 + P1595\Phi 1) / (P1595\Phi 1 + P1695\Phi 1)$	1	1,25	1,10	-0,14
4	Коефіцієнт маневреності	$(P1195\Phi 1 - P1695\Phi 1) / P1195\Phi 1$	0,2	0,53	0,48	-0,05
5	Коефіцієнт забезпечення довгострокової заборгованості	$(P1145\Phi 1 + P1595\Phi 1) / P1595\Phi 1$	4	1,00	1,00	0,00

З таблиці 2.2 проглядається, що в 2022 - 2023 роках на ПрАТ «Лантманнен Акса» відбулося незначні зміни показників фінансової незалежності та стійкості, що є позитивним явищем.

Коефіцієнт мобільності ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2022 році склав 2,15, а у 2023 році збільшився на 0,03 та склав 2,18, що характеризує збільшення оборотних коштів, що перебувають в мобільній формі та дає змогу вільно ними маневрувати.

Коефіцієнт фінансової незалежності ПрАТ «Лантманнен Акса» протягом 2022 - 2023 років залишився без змін і склав 0,23. Значення коефіцієнта фінансової незалежності значно менше нормативного значення, що говорить про фінансову залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансової стійкості ПрАТ «Лантманнен Акса» в 2023 році зменшився до показника 1,10. Незважаючи на це показник відповідає нормі, і

вказує що в довгостроковій перспективі підприємство є достатньо фінансово стійким.

Коефіцієнт маневреності ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2022 році складає додатне значення що пояснюється позитивним значенням власного капіталу. Проте у 2023 році значення коефіцієнту зменшилось до 0,48. Чітких рекомендацій у значенні цього коефіцієнта немає, але вважається, що його значення повинно бути не менше 0,2, що дозволить забезпечити достатню гнучкість у використанні власного капіталу.

Показники ліквідності та платоспроможності

Ліквідність підприємства – це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань.

Ліквідність підприємства характеризується співвідношенням величини його високоліквідних активів (грошові кошти та їх еквіваленти, ринкові цінні папери, дебіторська заборгованість) і короткострокової заборгованості.

Про незадовільний стан ліквідності підприємства свідчитиме той факт, що потреба підприємства в коштах перевищує їх реальні надходження.

Аналіз ліквідності доповнюється аналізом платоспроможності, яка характеризує спроможність підприємства своєчасно й повністю виконати свої платіжні зобов'язання, які впливають із кредитних та інших операцій грошового характеру, що мають певні терміни сплати.

Поточну платоспроможність доцільно оцінювати на підставі звітного балансу, порівнюючи платіжні засоби з терміновими зобов'язаннями з використанням платіжного календаря.

Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує ступінь покриття короткострокових пасивів оборотними активами, застосовується для оцінки здатності підприємства виконати свої короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності обчислюється як відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно.

Коефіцієнт критичної ліквідності розраховується з використанням лише частини поточних активів – грошових коштів, легко реалізованих цінних паперів і дебіторської заборгованості, які зіставляються з поточними зобов'язаннями. Цей коефіцієнт показує на скільки можливо буде погасити поточні зобов'язання, якщо положення стане дійсно критичним, при цьому виходять із припущення, що товарно-матеріальні запаси взагалі не мають ніякої ліквідаційної вартості.

Коефіцієнт покриття заборгованості характеризує загальну здатність підприємства розрахуватися з поточними боргами в перспективі за рахунок всіх ліквідних активів.

Коефіцієнт покриття заборгованості за рахунок дебіторів показує загальну здатність дебіторів розрахуватися з поточними боргами в перспективі за рахунок всіх ліквідних активів.

Показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки

№	Назва показника	Формула розрахунку	Норматив	2022	2023	Абсолютне відхилення
1	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$(P1165\Phi1 + P1160\Phi1 + P1125\Phi1) / P1695\Phi1$	0,6	1,33	1,41	0,09
2	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(P1165\Phi1 + P1160\Phi1) / P1695\Phi1$	0,2-0,3	0,36	0,21	-0,16
3	Коефіцієнт критичної ліквідності	$(P1195\Phi1 - P1100\Phi1 - P1110\Phi1) / P1695\Phi1$	0,8	1,43	1,50	0,07
4	Коефіцієнт покриття заборгованості	$(P1195\Phi1 + P1170\Phi1) / P1695\Phi1$	2	2,15	1,94	-0,21
5	Коефіцієнт покриття заборгованості за рахунок дебіторів	$P1125\Phi1 / P1615\Phi1$	1	1,87	2,48	0,62

Показники ліквідності та платоспроможності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки мають стабільну тенденцію. Коефіцієнт швидкої

ліквідності перетнув нормативне значення і в 2023 році становив 1,41, це вказує що в даний часовий термін у ПрАТ «Лантманнен Акса» немає проблем з платоспроможністю. Протягом звітного 2023 року коефіцієнт абсолютної ліквідності ПрАТ «Лантманнен Акса» зменшився на 0,16 і становить 0,21 та знаходиться в межах норми, що означає здатність підприємства за необхідності негайно погасити 21% короткострокових зобов'язань.

Відповідно зросли і коефіцієнти критичної ліквідності та покриття заборгованості за рахунок дебіторів. Однак зростання показників ліквідності та платоспроможності не сприяло доведенню всіх значень до нормативного (оптимального) рівня.

Показники рентабельності

Міру прибутковості функціонування підприємства найточніше визначають показники рентабельності. У широкому розумінні слова поняття рентабельність означає прибутковість, дохідність. Підприємство вважають рентабельним, якщо результати від реалізації продукції (робіт, послуг) покривають витрати виробництва (обігу) й утворюють суму прибутку, достатню для нормального функціонування підприємства.

Рентабельність продукції – характеризує вигідність виробництва продукції, яка випускається або реалізується підприємством; цій показник використовується при внутрішньогосподарських аналітичних розрахунках, при контролі прибутковості, при впровадженні нових видів продукції.

Рентабельність продажу показує, яку суму операційного прибутку одержує підприємство з кожної гривні проданої продукції. Іншими словами, скільки залишається в підприємства після покриття собівартості продукції.

Рентабельність власного капіталу характеризує, скільки припадає чистого прибутку на одиницю власного капіталу; позитивною тенденцією є збільшення показника.

Рентабельність сукупних активів характеризує ефективність використання всього наявного майна підприємства.

Показники рентабельності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники рентабельності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки

№	Назва показника	Формула розрахунку	2022	2023	Абсолютне відхилення
1	Рентабельність продукції, %	$\frac{P2190\Phi2}{P2050\Phi2} \cdot 100$	11,27	4,90	-6,37
2	Рентабельність (збитковість) продаж, %	$\frac{P2350\Phi2}{P2000\Phi2} \cdot 100$	0,02	-0,66	-0,68
3	Рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	$\frac{P2350\Phi2}{P1495\Phi1} \cdot 100$	0,02	-2,79	-2,81
4	Рентабельність (збитковість) загальна, %	$\frac{P2350\Phi2}{P1300\Phi1} \cdot 100$	0,02	-1,16	-1,18

Отримання збитку у 2023 році для ПрАТ «Лантманнен Акса» зумовило зменшення показників рентабельності підприємства, що свідчить про погіршення ефективності діяльності. Рентабельність продукції ПрАТ «Лантманнен Акса» зменшилась в 2023 році порівняно з 2022 роком на 6,37. Чим вище даний показник, тим краще, адже він характеризує суму валового прибутку, яка припадає на одну гривню чистої виручки. Валова рентабельність продажу має також негативну тенденцію до зниження, в 2023 році зниження відбулось на 0,68% порівняно з 2022 роком. Дані розрахунки вказують на погіршення політики ціноутворення та загальної ефективності діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса».

Рентабельність власного капіталу ПрАТ «Лантманнен Акса» в 2023 році знизилась порівняно з 2022 роком на 2,81%, що свідчить про отримання збитку підприємством.

Показник загальної збитковості ПрАТ «Лантманнен Акса» на кінець 2023 року становив 1,16%. Така тенденція цього показника свідчить про зниження ефективності господарської діяльності підприємства в цілому.

Показники ділової активності

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Аналіз ділової активності

полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних коефіцієнтів оборотності.

Коефіцієнт оборотності активів – відображає швидкість обороту сукупного капіталу підприємства, тобто показує, скільки разів за аналізований період відбувається повний цикл виробництва й обіг, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку, або скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна одиниця активів.

Термін обороту визначається відношенням кількості календарних днів звітного періоду до коефіцієнта оборотності.

Коефіцієнт оборотності запасів характеризує відношення виручки (валового доходу) від реалізації продукції, без урахування податку на додану вартість та акцизного збору до суми оборотних засобів підприємства. Збільшення цього коефіцієнта свідчить про прискорення обороту оборотних запасів.

Термін обороту запасів – характеризується кількістю днів, протягом яких виробничі запаси проходять усі стадії одного кругообігу; розраховується як відношення кількості календарних днів періоду та коефіцієнта оборотності виробничих запасів.

Фондовіддача основних засобів – найважливіший показник використання основних фондів. Підвищення фондовіддачі – найголовніше завдання підприємства.

Коефіцієнт фондовіддачі необоротних активів характеризує ефективність використання необоротних активів, вимірювану величиною продажів, що припадають на одиницю вартості засобів.

Коефіцієнт віддачі власного капіталу – коефіцієнт рівний відношенню обсягу реалізації до середньорічної вартості власного капіталу. Коефіцієнт віддачі власного капіталу показує, скільки потрібно оборотів для оплати виставлених рахунків.

Показники ділової активності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники ділової активності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки

№	Назва показника	Формула розрахунку	2022	2023	Абсолютне відхилення
1	Коефіцієнт оборотності активів	$P2000\Phi2 / P1300\Phi1$	1,49	1,76	0,27
2	Термін обороту активів	$(365 * P1195\Phi1) / P2000\Phi2$	167,30	142,62	-24,69
3	Коефіцієнт оборотності запасів	$P2000\Phi2 / (P1100\Phi1 + P1110\Phi1)$	6,51	11,36	4,84
4	Термін обороту запасів	$(365 * (P1100\Phi1 + P1110\Phi1)) / P2000\Phi2$	56,03	32,14	-23,90
5	Віддача основних засобів	$P2000\Phi2 / (P1011\Phi1 - P1012\Phi1)$	5,39	5,95	0,56
6	Віддача необоротних активів	$P2000\Phi2 / P1095\Phi1$	4,69	5,59	0,90
7	Віддача власного капіталу	$P2000\Phi2 / P1495\Phi1$	3,30	4,24	0,94

Отже, проаналізувавши розрахунки ПрАТ «Лантманнен Акса», наведені в таблиці можемо зробити висновок, що в 2023 році відбулось повне збільшення показників, порівняно з попереднім роком. На кінець 2023 року коефіцієнт оборотності активів ПрАТ «Лантманнен Акса» становить 1,76, що на 0,27 більше ніж в 2022 році. Це означає, що протягом року оборотні активи обернулися 1,76 рази. Зростання даного коефіцієнту свідчить про пришвидшення обороту активів.

Тривалість одного обороту активів ПрАТ «Лантманнен Акса» становить 142,62 дні, що на 24,69 дня менше ніж в попередньому році. Коефіцієнт оборотності запасів ПрАТ «Лантманнен Акса» на 31.12.2023 становить 11,36. Це означає, що запаси підприємства за період обернулися 11,36 разів, що на 4,84 рази більше, ніж в попередньому році. Термін обороту запасів ПрАТ «Лантманнен Акса» на кінець 2023 року становить 32,14. Це означає, що виробничі запаси проходять усі стадії одного кругообігу за 32,14 днів, що на 23,90 днів менше ніж в попередньому періоді.

Фондовіддача основних засобів ПрАТ «Лантманнен Акса» на кінець 2023 року становить 5,95. Це означає, що на одиницю основних засобів виробляється 5,95 готової продукції, що на 0,56 більше ніж в попередньому році. Фондовіддача необоротних активів ПрАТ «Лантманнен Акса» на кінець 2023 року становить 5,59, що на 0,90 більше, ніж в 2022 році. Таке зростання вказує на позитивну тенденцію і характеризує зростання ефективності використання необоротних активів.

На ПрАТ «Лантманнен Акса» віддача власного капіталу у 2023 році складала 4,24, що на 0,94 вище, ніж у минулому році. Коефіцієнт віддачі власного капіталу відображає обсяг реалізованої продукції, що припадає на одиницю власного капіталу, авансованого у виробництво.

2.3. Методологічні та практичні основи аналізу витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса»

Метою аналізу операційних витрат є об'єктивна оцінка витрат та обґрунтування управлінських рішень для їх оптимізації. Для досягнення поставленої мети в процесі аналізу вирішується наступний ряд завдань, що представлено на Рис. 2.4.

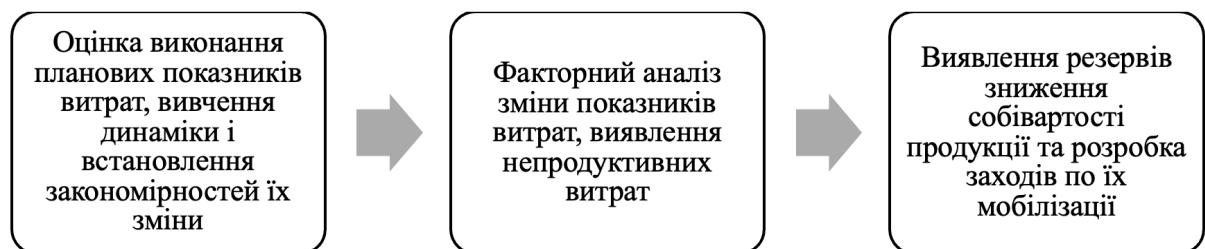

Рис. 2.4. Завдання аналізу операційних витрат

Об'єктами аналізу операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» та основними напрямками економічного аналізу є наступні показники:

- собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг);
- адміністративні витрати;
- витрати на збут;
- витрати від іншої операційної діяльності;

- елементи витрат.

Найважливішим напрямом економічного аналізу є вивчення структури та динаміки витрат як на рівні всього підприємства, так і на рівні окремих центрів відповідальності.

Аналіз динаміки здійснюється з метою вивчення загальних тенденцій таких показників, як абсолютний розмір витрат від операційної діяльності; собівартість реалізованої продукції (виробничі витрати); адміністративні витрати, витрати на збут; інші операційні витрати; собівартість окремих видів продукції. Аналіз структури дає загальне уявлення про значущість окремих елементів та статей витрат, дозволяє визначити ресурсомісткість окремих видів продукції, сегменти особливої уваги менеджерів та нераціональні напрями витрачання ресурсів.

Поєднання аналізу структури та динаміки дозволяє комплексно підійти до дослідження витрат і знайти слабкі та сильні сторони діяльності підприємства стосовно управління витратами.

Аналіз витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки представлено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.7

Аналіз витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за
2022-2023 роки

№	Статті витрат	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
1	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	410 911	521 170	110 259	26,83
2	Адміністративні витрати	26 432	30 797	4 365	16,51
3	Витрати на збут	97 677	127 093	29 416	30,12
4	Інші операційні витрати	4 195	4 684	489	11,66

Динаміка операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» на виробництво продукції відображає зростання усіх витрат за досліджуваний

період. Найбільший приріст має собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та витрати на збут, які зросли на 26,83% та 30,12% відповідно.

Схематично динаміку витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки зображено на рис. 2.5.

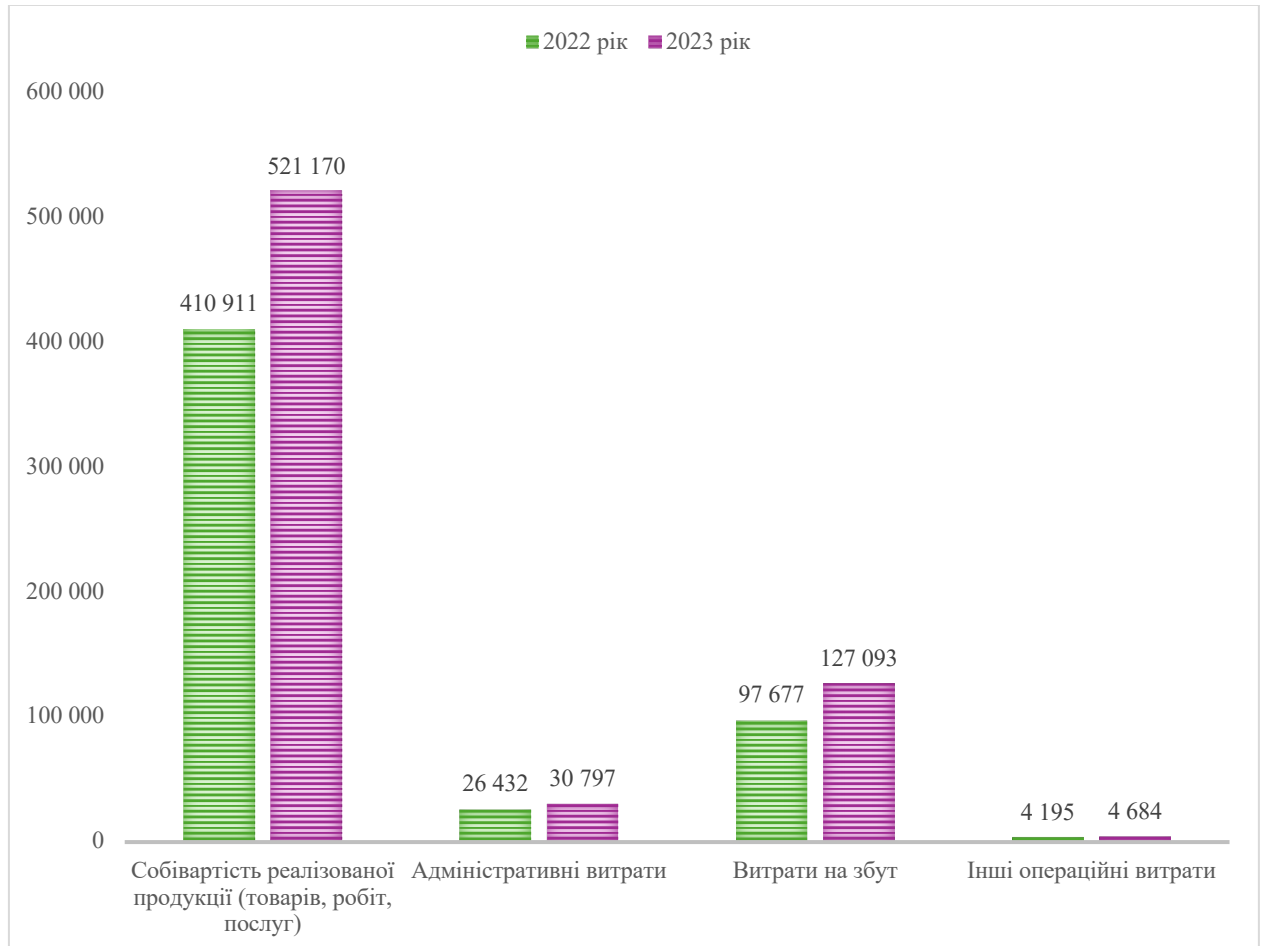

Рис. 2.5. Динаміка витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

Потрібно пам'ятати, що перераховані елементи є дуже узагальненими, кожний з яких складається з великої кількості більш деталізованих елементів, які на загальний результат можуть впливати різнонаправлено. Саме тому доцільно глибше аналізувати складові кожного елемента.

Аналіз адміністративних витрат проводиться за допомогою різних методичних прийомів: логічних (деталізація, порівняння, елімінування, узагальнення); статистичних (зведення, групування, цифрового матеріалу, середні величини, індекси, ряди динаміки); математичних (математичне моделювання, математичний аналіз, інтегральний метод, математична

статистика, теорія можливостей, економічна кібернетика); евристичних та інших. Аналіз адміністративних витрат повинен сприяти більш раціональному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Для більш повної характеристики адміністративних витрат підприємства, їх обсяги за звітний рік порівнюються з обсягами попереднього періоду. Метою такого дослідження є вивчення кількісних та якісних змін, яке необхідне, щоб встановити, які зміни відбулися у обсягах адміністративних витрат підприємства.

Розглянемо структуру адміністративних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки за їх статтями у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Аналіз адміністративних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

Показник	Витрати, тис. грн.		Питома вага витрат, %		Абс. відх, тис. грн
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	
1	2	3	4	5	6
Амортизація основних засобів та нематеріальних активів	1 757	1 591	6,65	5,17	-166
Витрати на оплату праці	14 626	17 221	55,33	55,92	2 595
Відрахування на соціальні заходи	2 552	2 633	9,65	8,55	81
Витрати на відрядження	79	578	0,30	1,88	499
Витрати на прибирання	154	148	0,58	0,48	-6
Витрати на гаряче харчування персоналу	77	0	0,29	0,00	-77
Витрати на господарські потреби	467	529	1,77	1,72	62
Витрати на інформаційно-консульт аційні послуги	1 232	1 437	4,66	4,67	205
Корпоративні витрати	755	452	2,86	1,47	-303
Витрати на послуги з охорони	93	102	0,35	0,33	9
Витрати на послуги з аудиту	1 009	1 058	3,82	3,44	49
Продовження таблиці 2.7					
1	2	3	4	5	6
Витрати на	1 347	1 705	5,10	5,54	358

нарахування виплати відпусток та інших витрат, пов'язаних з оплатою праці					
Витрати на абонентне обслуговування	107	111	0,40	0,36	4
Витрати на послуги ІТ	48	0	0,18	0,00	-48
Комісійні банку	270	406	1,02	1,32	136
Витрати на обслуговування офісного обладнання	158	115	0,60	0,37	-43
Витрати на пальне	343	325	1,30	1,06	-18
Витрати на зв'язок, інтернет, поштові	160	168	0,61	0,55	8
Витрати на медогляд та утримання медичного пункту	116	121	0,44	0,39	5
Витрати на юридичні та нотаріальні послуги	193	232	0,73	0,75	39
Витрати на рекламу та об'яви	1	68	0,00	0,22	67
Витрати на медичне страхування	118	292	0,45	0,95	174
Витрати на інші послуги	770	1 505	2,91	4,89	735
Всього	26 432	30 797	100,00	100,00	4 365

Аналізуючи дані таблиці 2.7 приходимо до висновку, що абсолютний приріст суми адміністративних витрат у 2023 році становить більше від рівня попереднього 2022 року на 4 365 тис. грн.

Можна визначити, що збільшення рівня адміністративних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки за окремими структурними одиницями пов'язане із збільшенням суми витрат на адміністративні потреби за звітні періоди. Тобто, спостерігається загальна зростаюча динаміка адміністративних витрат, що негативно відображається на фінансових результатах діяльності товариства.

Схематично динаміку адміністративних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки зображено на рис. 2.6.

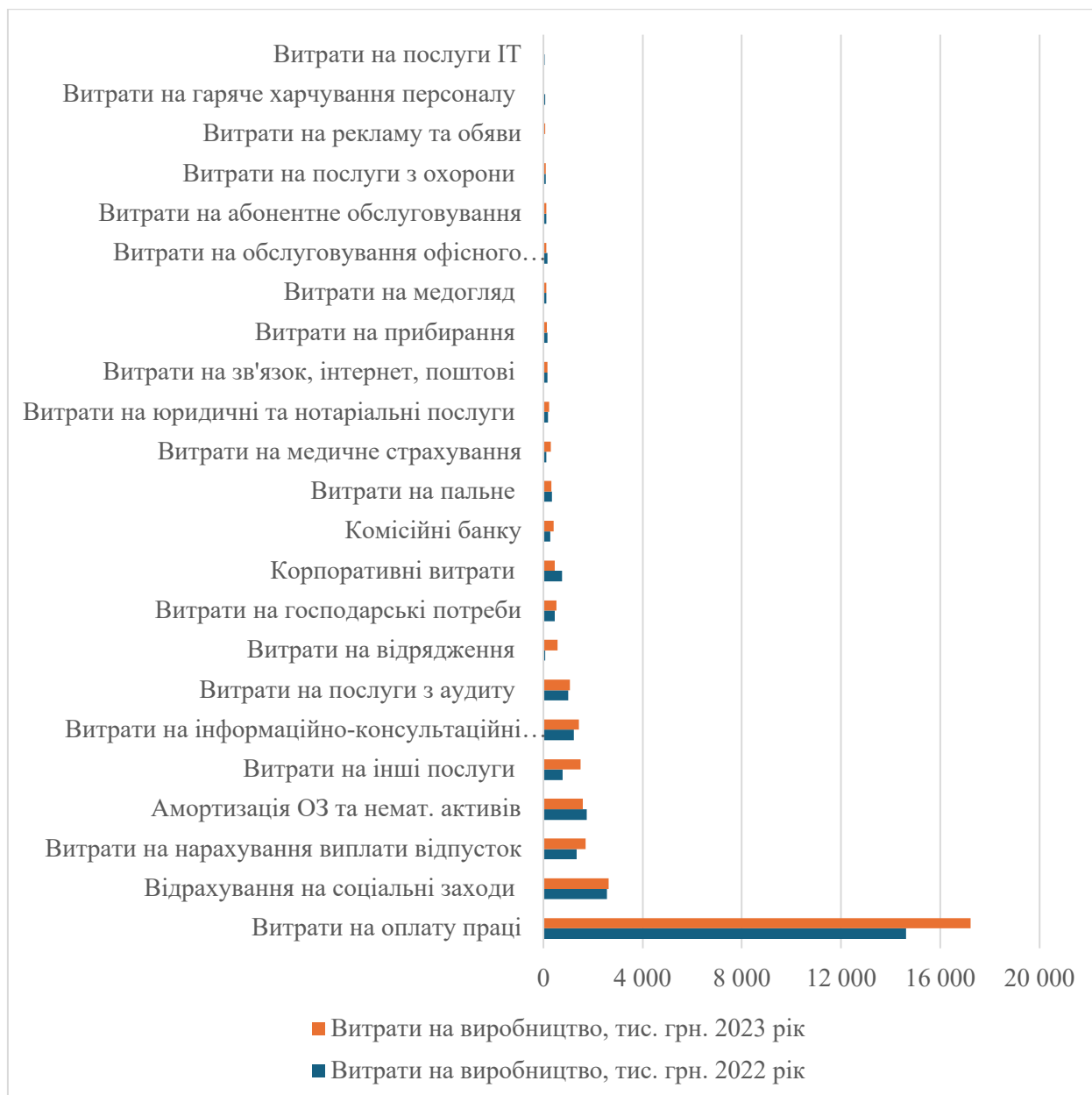

Рис. 2.6. Динаміка адміністративних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

Витрати на збут створюються у сфері обсягу і відносяться до реалізації продукції. Аналіз витрат на збут базується на використанні даних бухгалтерської фінансової звітності, яка складається зі звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), первісної інформації про витрати на збут, даних аналітичного обліку, аудиторського висновку, відомостей про зміну цін, тарифів, ставок за послуги, рівень інфляції тощо.

Аналіз витрат на збут ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки представлено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз витрат на збут ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

Показник	Витрати, тис. грн.		Питома вага витрат, %		Абс. відх, тис. грн
	2022	2023	2022	2023	
1	2	3	4	5	6
Амортизація ОЗ та немат. активів	4 798	2 964	4,91	2,33	-1 834
Амортизація активу з права користування	3 606	3 205	3,69	2,52	-401
Витрати на оплату праці	24 470	32 976	25,05	25,95	8 506
Відрахування на соціальні заходи	4 675	5 472	4,79	4,31	797
Витрати на відрядження	850	2 263	0,87	1,78	1 413
Витрати на інформаційно-консультаційні послуги	0	27	0,00	0,02	27
Витрати на рекламні послуги	1 657	4 228	1,70	3,33	2 571
Витрати на послуги дизайну	102	0	0,10	0,00	-102
Витрати на маркетингові дослідження	1 692	1 791	1,73	1,41	99
Витрати на послуги з передпродажної підготовки	779	3 342	0,80	2,63	2 563
Витрати на послуги по відповідальному зберіганню	593	56	0,61	0,04	-537
Витрати на поштові послуги	375	533	0,38	0,42	158
Витрати на послуги по ремонту та обслуговуванню основних засобів	810	836	0,83	0,66	26
Витрати на піддони	7 437	7 293	7,61	5,74	-144
Витрати на паливо	889	1 157	0,91	0,91	268
Витрати на страхування майна та вантажоперевезень	800	829	0,82	0,65	29
Витрати на транспортування продукції між складами	1 010	1 262	1,03	0,99	252
Витрати на транспортування продукції по Україні	16 927	19 746	17,33	15,54	2 819
Витрати на транспортування продукції на експорт	15 793	21 417	16,17	16,85	5 624
Витрати на нарахування виплати відпусток	2 084	2 717	2,13	2,14	633
Витрати на обслуговування орендованих ОЗ	1 985	2 340	2,03	1,84	355
Витрати на прибирання	402	483	0,41	0,38	81
Витрати на пакування	307	300	0,31	0,24	-7
Витрати на митні послуги	547	673	0,56	0,53	126
Витрати на зв'язок, інтернет	118	113	0,12	0,09	-5
Витрати на господарські потреби	250	184	0,26	0,14	-66
Витрати на інші послуги	3 438	9 643	3,52	7,59	6 205
Витрати на списання шин	3	48	0,00	0,04	45
Сумнівні та безнадійні борги	615	83	0,63	0,07	-532
Витрати на медичне страхування	201	482	0,21	0,38	281
Інші витрати на збут	464	630	0,48	0,50	166
Всього	97 677	127 093	100	100	29 416

Порівнявши фактичні дані збутових витрат за статтями можна зробити наступний висновок. В структурі витрат на збут найбільший вплив мають витрати на оплату праці, які складають в звітному періоді 25,95%, а також витрати на транспортування продукції по Україні та на експорт, які складають 15,54% та 16,85% відповідно. Таким чином, результати аналізу витрат на збут свідчать про тенденцію до зростання витрат протягом звітного періоду.

Схематично динаміку витрат на збут ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки зображено на рис. 2.7.

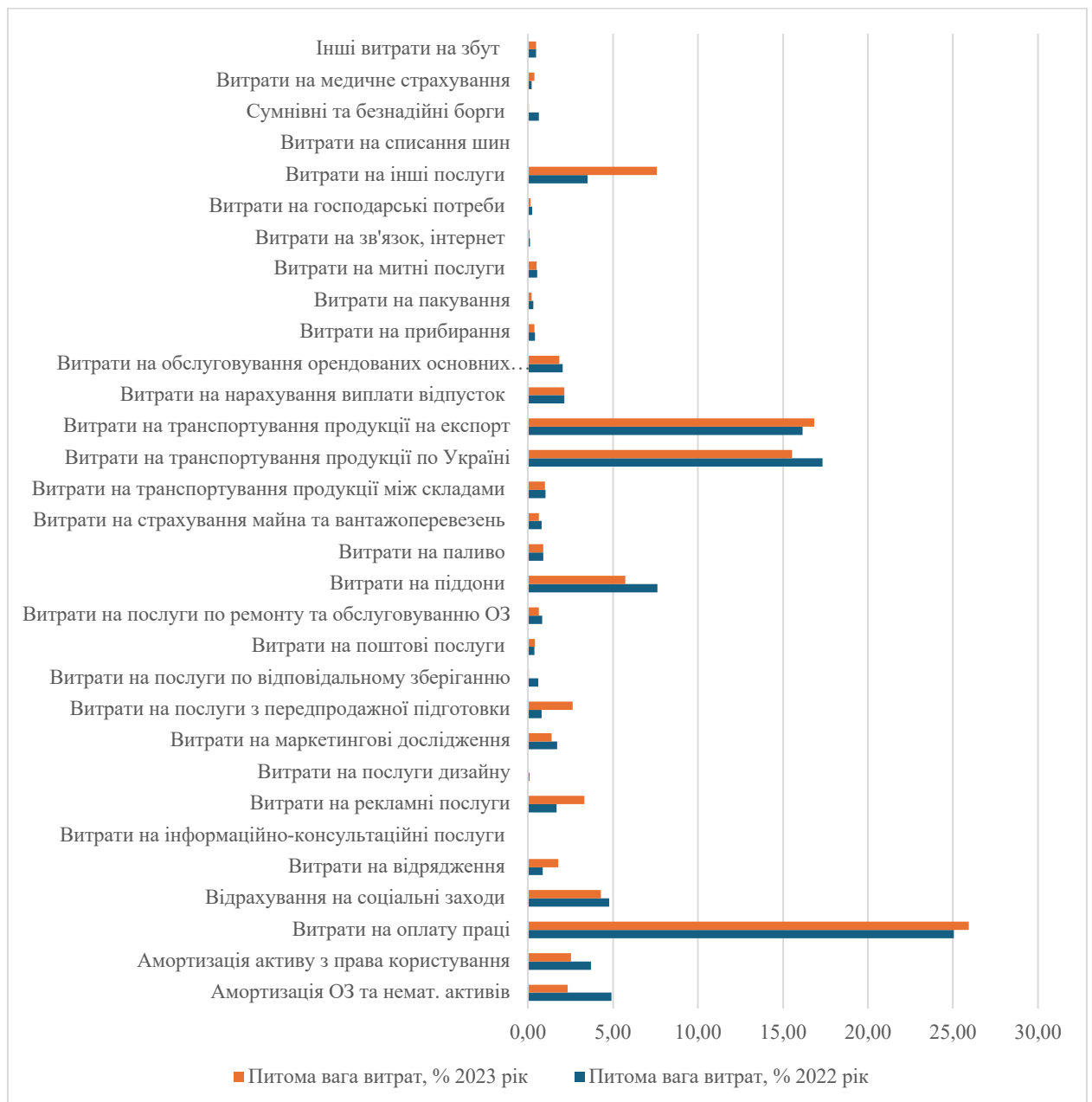

Рис. 2.7. Динаміка витрат на збут ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

Аналіз інших операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки представлено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз інших операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за
2022-2023 роки

Показник	Витрати, тис. грн.		Питома вага витрат, %		Абс. відх, тис. грн
	2022 рік	2023 рік	2022 рік	2023 рік	
Матеріальні витрати на створення нових видів продукції	549	706	13,09	15,07	157
Збитки від продажу оборотних активів	0	689	0,00	14,71	689
Нестачі та витрати за результатами інвентаризацій	267	78	6,36	1,67	-189
Штрафи сплачені	49	18	1,17	0,38	-31
Витрати на оплату лікарняних та відрахування на соціальні заходи з лікарняних	621	1 296	14,80	27,67	675
Витрати на матеріальну допомогу	183	425	4,36	9,07	242
Заробітна плата мобілізованого персоналу та відрахування на соціальні заходи з неї	1 778	0	42,38	0,00	-1 778
Витрати на дослідження нових видів пакування та регулювальні роботи під час досліджень	626	1 467	14,92	31,32	841
Витрати на інші послуги, пов'язані з операційною діяльністю	122	5	2,91	0,11	-117
Всього	4 195	4 684	100,00	100,00	489

Загальна динаміка інших операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки не є виключенням та також має тенденцію до зростання. Основну частку в складі інших операційних витрат складають витрати на дослідження нових видів пакування та регулювальні роботи під час досліджень і становлять 31,32% в загальній структурі. Також значна частка відводиться для витрат на оплату лікарняних та відрахування на соціальні заходи з лікарняних (27,67% відповідно).

Схематично динаміку інших операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки зображено на рис. 2.8.

Рис. 2.8. Динаміка інших операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

Одним із етапів аналізу витрат операційної діяльності є оцінка їх структури за економічними елементами. Групування витрат на виробництво і реалізацію продукції за економічно однорідними первинними елементами дає можливість визначити всі матеріальні, трудові і грошові витрати підприємства на виробництво продукції у звітному періоді. Тобто елемент витрат — це сукупність економічно однорідних витрат.

Узагальнені вихідні дані для аналізу структури операційних витрат за економічними елементами містить форма №2 фінансової звітності «Звіт про фінансові результати», а саме розділ III «Елементи операційних витрат». За цими даними можна визначити до якого типу виробництва належить підприємство за переважанням використовуваних ресурсів (матеріало-, трудо-, чи фондомістке). На основі такого аналізу визначають найактуальніші

для підприємства напрямки зниження собівартості. Аналіз структури операційних витрат за економічними елементами потрібний також для того, щоб підприємство не потрапило у «ножиці» еластичного попиту на свою продукцію та нееластичного власного попиту на ті чи інші виробничі ресурси.

При аналізі витрат за економічними елементами вивчається співвідношення між витратами живої і уречевленої праці, і в залежності від питомої ваги окремих елементів в загальній сумі визначається характер виробництва (трудомістке, матеріаломістке, фондомістке). Фактичне співвідношення співставляють з базовим і з'ясовують причини отриманих відхилень.

При аналізі результатів виходять з об'єктивної закономірності зміни структури витрат, під впливом удосконаленої техніки, технології на підприємстві, що проявляється в збільшенні частки матеріальних витрат, амортизації при відносному зменшенні витрат на оплату праці.

Аналіз структури витрат за елементами дозволяє здійснити пошук резервів можливого зменшення витрат операційної діяльності. Аналіз складу, структури і динаміки економічних елементів витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» представлено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Динаміка і структура економічних елементів витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

№	Елемент витрат	Витрати на виробництво, тис. грн.			Питома вага витрат, %		
		2022 рік	2023 рік	Відх.	2022 рік	2023 рік	Відх.
1	Матеріальні витрати	319 097	409 549	90 452	62,14	63,48	1,34
2	Витрати на оплату праці	92 338	107 498	15 160	17,98	16,66	-1,32
3	Відрахування на соціальні заходи	19 201	20 503	1 302	3,74	3,18	-0,56
4	Амортизація	21 599	20 954	-645	4,21	3,25	-0,96
5	Інші витрати	61 245	86 629	25 384	11,93	13,43	1,50
6	Всього	513 480	645 133	131 653	100	100	—

Найбільшу питому вагу в складі витрат операційної діяльності займають матеріальні витрати. Відповідно в минулому та поточному році ця питома вага становить 62,14 % і 63,48%. Отже, досліджуване виробництво є матеріаломістким.

Схематично структуру економічних елементів витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023 рік зображено на рис. 2.9.

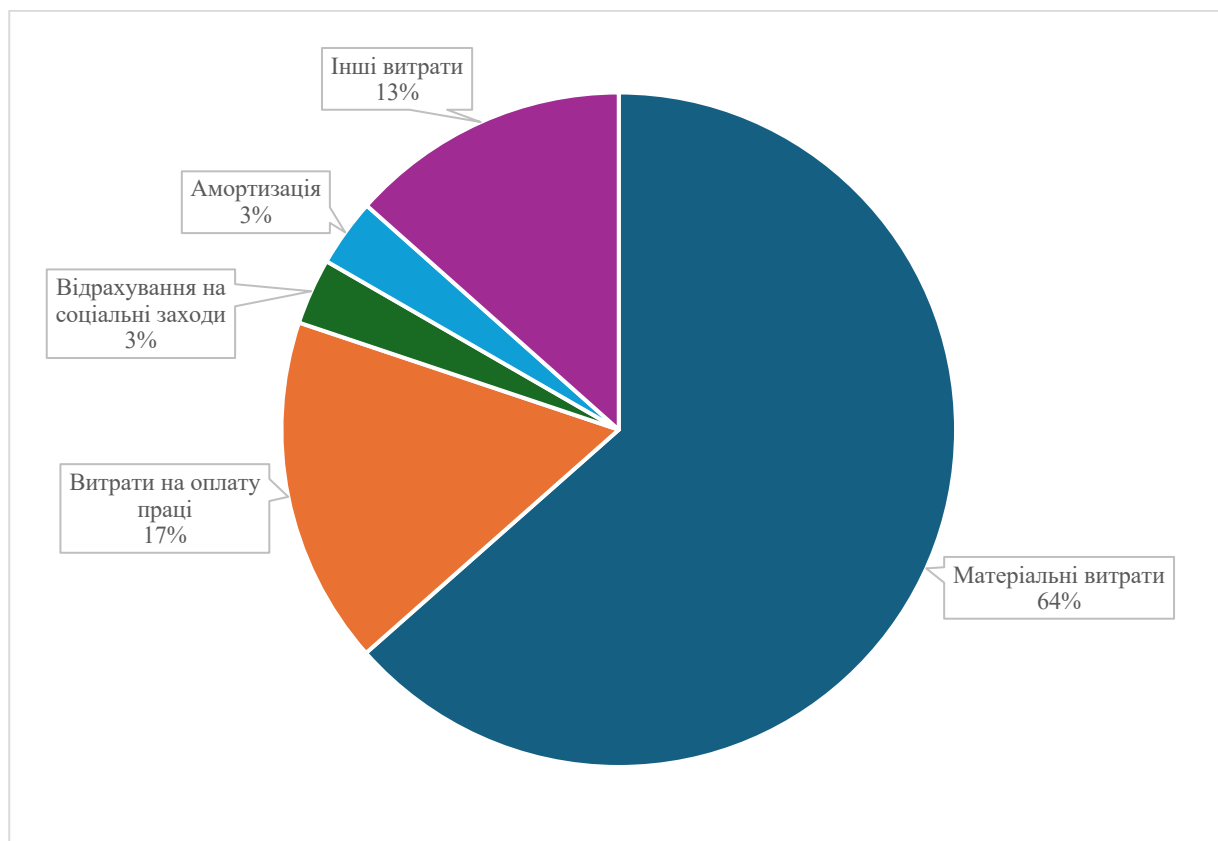

Рис. 2.9. Структура економічних елементів витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2023

Матеріальні витрати складають значну частку усіх витрат на виробництво продукції, робіт, послуг. Тому виробнича програма підприємства може бути виконана тільки за умови своєчасного і повного забезпечення її необхідними матеріальними ресурсами.

Ефективність комп'ютерних систем залежить від можливостей доступу, обробки й аналізу інформації. Дослідження розробників нових інтелектуальних систем спрямовані на розробку методів поєднання інтелекту

людини й комп'ютерних систем. Останнім часом стрімко розвиваються й використовуються аналітичні технології.

Аналітичні технології - це методики, які на основі певних моделей, алгоритмів, математичних теорем дозволяють за відомими даними оцінити значення невідомих характеристик і параметрів.

Інтелектуальні аналітичні системи потрібні в першу чергу керівникам, аналітикам, економістам. За їх допомогою можна вирішувати проблеми прогнозування і оптимізації.

Аналітичні системи та технології дозволяють створювати моделі, що істотно підвищують ефективність рішень. Створення і реалізація моделей пошуку розв'язку на основі електронних таблиць Excel, дозволяє користувачам більш глибоко проникнути до суті економічного явища, використовувати аналітику електронних таблиць, обчислювальні ресурси, можливості зберігання та візуалізації даних.

Microsoft Excel застосовується при вирішенні планово-економічних, фінансових, техніко-економічних і інженерних завдань, при виконанні бухгалтерського і банківського обліку, для статистичної обробки інформації, для аналізу даних і прогнозування проектів, при заповненні податкових декларацій.

На даному етапі акцентується увага на певному підході до процесу моделювання економічних процесів, а саме: необхідність аналізу та структурування ситуації, розробка моделі, її оцінка, інтерпретація та тестування результатів та реалізація рішення.

На сьогоднішній день проведення економічного аналізу в різних напрямках бухгалтерського обліку проводиться за допомогою програми Excel, яка за своєю функціональністю є досить універсальною. Даний додаток дозволяє створювати та обробляти таблиці, користуватися формулами для обчислення потрібних показників.

Електронні таблиці Excel дозволяють обробляти статистичну інформацію і представляти дані у вигляді графіків і діаграм.

Комірки електронної таблиці утворюються із рядків і стовпців, причому кожна з них має свою адресу. До одних комірок вводяться дані (числа, тексти, дати, результати виконання арифметичних, логічних або інших операцій над вихідною інформацією), а до інших — записуються формули. У формулах вказуються адреси комірок, завдяки чому виконується обробка даних.

Можливість швидкого перерахунку даних під час вступу нової інформації, розрахунку декількох варіантів вихідних даних полегшує моделювання різних ситуацій і вибір оптимального варіанту.

Електронні таблиці можна легко вставити в документ, складений в текстовому процесорі Word або іншому додатку Microsoft Office. Тісна інтеграція додатків, що входять в пакет, дозволяє підвищити ефективність роботи користувача, створювати професійно оформлені документи і використовувати можливості локальної і глобальної інформаційної мережі для колективної роботи і публікації даних.

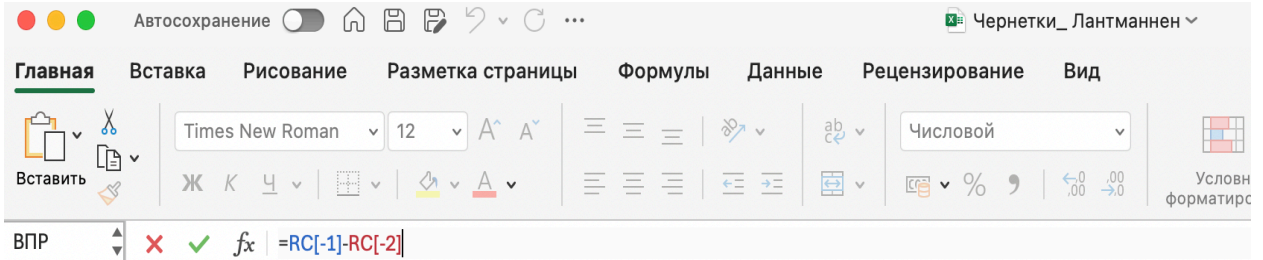
На основі таблиць, використаних у попередніх пунктах розглянемо методику здійснення економічного аналізу кредитних зобов'язань діяльності підприємства.

Для запуску програми використовується пункт меню Пуск → Програми → MS Office → MS Excel або ярлик, установлений на робочому столі в процесі інсталяції програмного комплексу MS Office.

Проводячи дослідження для початку аналізуємо основні техніко-економічні показники підприємства. При аналізі техніко-економічних показників спочатку визначаємо абсолютне відхилення і темп зміни у відсотках.

Щоб розрахувати Абсолютне відхилення, використовуємо формулу віднімання. Для цього від значення стовпчика 2023 рік (5) віднімаємо стовпчик 2022 рік (4) (Рис. 2.10). Програма дає можливість використовувати стандартизовані формули для великих масивів інформації.

Для визначення темпу зміни, вводимо формулу – стовпчик 2023 рік (5) ділимо на стовпчик 2022 рік (4) і множимо на 100%. На початку потрібно поставити «=», для того щоб програма змогла підрахувати кінцеве значення.

№	Показник	Джерело інформації	2022	2023	Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	Ф2 р. 2000	561 331	702 562	=RC[-1]-RC[-2]	125,16
2	Обсяг виробництва основних видів продукції у натуральній формі, т:	-	-	-	-	-
2.1	сухі сніданки	Пояснювальна записка до річної ФЗ	6 155	6 833	678	111,02
2.2	зернові батончики	Пояснювальна записка до річної ФЗ	167	362	195	216,77
3	Обсяг виробництва основних видів продукції у грошовій формі, тис. грн:	-	-	-	-	-
3.1	сухі сніданки	Пояснювальна записка до річної ФЗ	368 903	464 936	96 033	126,03
3.2	зернові батончики	Пояснювальна записка до річної ФЗ	10 009	24 631	14 622	246,09
4	Кількість виробничо-промислового персоналу, осіб	Ф1-П р. 829	224	210	-14	94

Рис. 2.10. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності

ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки

За таким же принципом проводять аналіз фінансових показників підприємства, а також аналіз витрат операційної діяльності та їх складових.

За даними таблиці маємо змогу візуально відобразити динаміку витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки. Для цього виділивши лівою клавішею мишки дані таблиці здійснюємо наступні операції: «Вставка» - «Гістограма». Таким чином на екрані з'являється схема, яка відображає динаміку витрат операційної діяльності.

Є можливість формувати дану схему, встановивши: макет та стиль діаграми, назву діаграми, назву осей діаграми, сітку та область діаграми та інші параметри (Рис. 2.11).

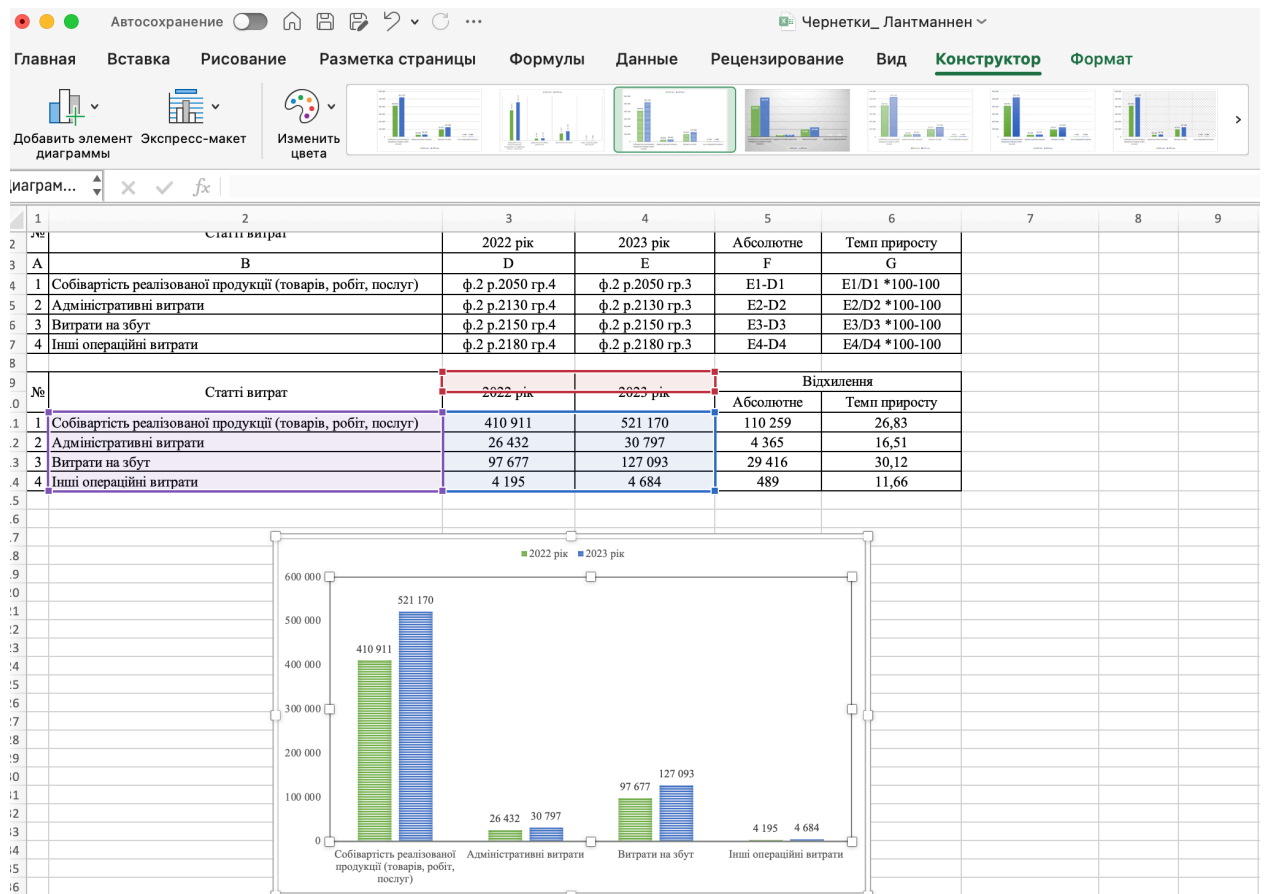

Рис. 2.11. Форматування діаграми

Отже, електронні таблиці використовуються в роботі спеціалістів різного профілю економістами, фінансистами, бухгалтерами, статистиками, аналітиками та ін.).

Електронна таблиця є ідеальним середовищем для виконання розрахунків різної складності без зайвих витрат на програмування, забезпечують збереження великих масивів інформації типу реляційних баз даних - більше ніж 60 тисяч записів на кожному листі робочої книги.

В Microsoft Excel включений розвинутий математичний апарат, спеціальні інформаційні технології статистичного аналізу, доступні графічні засоби представлення та аналізу даних.

РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВOSTI

3.1. Теоретичні аспекти аудиту витрат операційної діяльності підприємств промисловості

При проведенні аудиту операційних витрат вивчаються процеси і явища, відображені документально і пов'язані з операційною діяльністю суб'єкта господарювання.

Метою аудиту витрат операційної діяльності підприємства є складання аудитором висновку про те, чи відповідає інформація, відображена в обліку та у фінансовій звітності щодо операційних витрат, в усіх істотних аспектах нормативним документам.

Предметом аудиту операцій з обліку витрат операційної діяльності підприємства є господарські процеси та операції, пов'язані з накопиченням та списанням витрат операційної діяльності, а також відносини, що виникають при цьому всередині підприємства і за його межами.

Завданням аудиту операцій з обліку операційних витрат підприємства є:

- встановлення правильності документального оформлення накопичення та списання операційних витрат;
- перевірка правильності ведення обліку фактичних операційних витрат та наступного включення їх до собівартості продукції (робіт, послуг) відповідно до прийнятого на підприємстві методу обліку витрат та калькулювання правильності і точності визначення величини фінансових результатів від операційної діяльності у відповідності з прийнятою на підприємстві обліковою політикою;
- підтвердження обґрунтованості обраного методу калькулювання;
- підтвердження правильності методу розподілу непрямих витрат, що використовуються, і закріплений в наказі про облікову політику;

- перевірка правильності та обґрунтованості планування розміру прямих витрат, які включаються до собівартості продукції (робіт, послуг), та визначення кошторисних ставок розподілу накладних витрат;
- підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності підприємства, щодо визначення і відображення операцій, що призвели до виникнення фінансових результатів;
- перевірка повноти, правильності та достовірності відображення інформації про операційні витрати підприємства в звітності - чи не завищило підприємство доходи і не занижило витрати.

Виходячи з завдань, яких необхідно досягнути аудитору при проведенні дослідження з обліку витрат операційної діяльності, формуються об'єкти контролю (рис. 3.1).

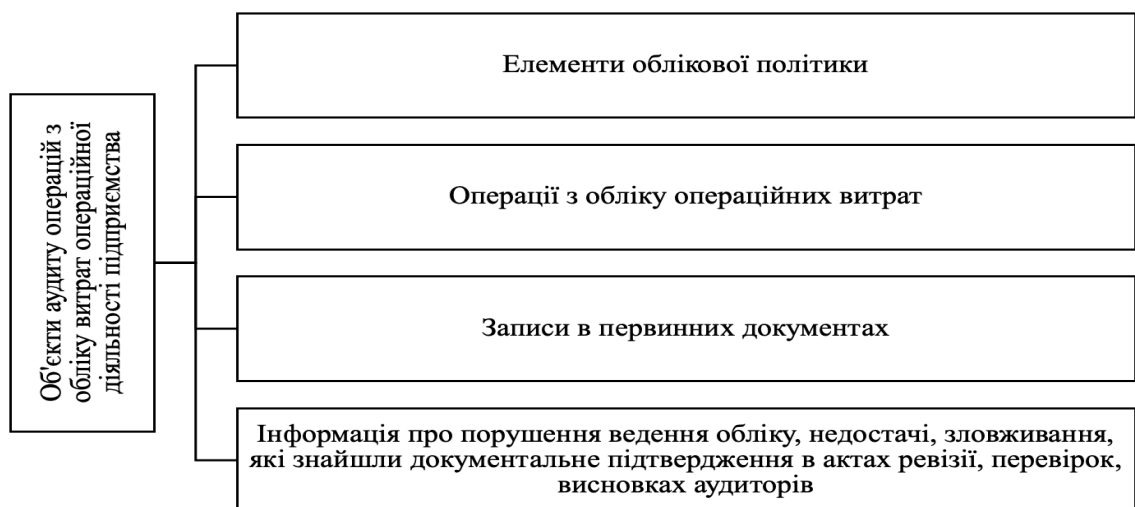

Рис. 3.1. Об'єкти контролю операцій з обліку операційних витрат

Джерела інформації аудиту операційних витрат:

- вимоги нормативних документів, що регулюють облік витрат;
- наказ про облікову політику підприємства;
- первинні документи щодо віднесення операційних витрат на певні об'єкти обліку;
- реєстри обліку операційних витрат (виробничі звіти, відомості розподілу витрат, журнали-ордери, Головна книга);

- звітність підприємства (ф. 2 «Звіт про фінансові результати» тощо);
- бухгалтерські записи за рахунками: 90 "Собівартість реалізації", 91 "Загальновиробничі витрати", 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут", 94 "Інші витрати операційної діяльності".
- аудиторські висновки, акти попереднього контролю, дані інвентаризації тощо;
- відповіді на запити аудитора.

Послідовність аудиторської перевірки складається з цілого ряду послідовних дій аудитора. Послідовність проведення аудиторської перевірки витрат операційної діяльності наведена на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Послідовність проведення аудиторської перевірки витрат операційної діяльності

Для збору аудиторських доказів застосовуються різні прийоми та процедури. Аудиторська процедура - це певний порядок і послідовність дій аудитора для отримання необхідних аудиторських доказів на конкретній ділянці аудиту.

Аудитор отримує аудиторські докази за допомогою застосування однієї чи кількох із вказаних нижче процедур аудиту витрат операційної діяльності:

- документарна перевірка (перевірка первинних документів, облікових регістрів);
- спостереження (огляд роботи підприємства, виконання працівниками доручень);
- опитування та підтвердження (спілкування з працівниками підприємства);
- підрахунок (перевірка розрахунків сум в даних фінансової звітності);
- аналітичні процедури (аналіз діяльності підприємства).

Суттєві відхилення – це відхилення, які можуть впливати на рішення користувача фінансової звітності. Відхилення можуть вважатися як помилки, так і шахрайство. Після того як виявлено помилки, аудитор робить висновки щодо їх суттєвості.

Суттєвість – це виражена в абсолютних одиницях можливість інформації вплинути на рішення її користувачів.

Розрізняють три основні рівні суттєвості помилок:

1-й рівень – це помилки суми, яких незначні, і зміст їх також незначний, тому вони не можуть вплинути на рішення користувачів інформації. В даному випадку помилки в звітності вважаються не суттєвими і видається позитивний аудиторський висновок;

2-й рівень – це суттєві помилки, які впливають на прийняття користувачами тих, чи інших рішень, але не дивлячись на це, зовнішня фінансова звітність підприємства в цілому об’єктивно відображає фінансовий стан підприємства. В даному випадку аудиторський висновок буде складено з деякими зауваженнями і буде носити характер умовно-позитивного;

3-й рівень – це помилки в обліку та звітності, які ставлять під сумнів вірність і об'єктивність всієї звітної інформації в цілому. В даному випадку аудитором при видачі висновку буде викладена негативна думка, або взагалі відмова від видачі висновку.

Рівень суттєвості визначається, виходячи з його меж, які прийнято вважати на рівні від 1 до 10%, при чому від 1 до 5% - це низький рівень суттєвості, а від 6 до 10% - високий.

Інформаційний ризик – це ризик того, що звітна інформація, представлена користувачами, містить суттєві відхилення і не відповідають дійсності.

Розрізняють поряд з інформаційним і аудиторський висновок – це ризик того, що аудитор може висловити неадекватну думку у тих випадках, коли в документах бухгалтерської звітності існують суттєві перекручення.

Аудиторський ризик поділяється на:

- властивий – це здатність залишку по певному бухгалтерському рахунку, або певній категорії операцій до суттєвих переключень, або здатність до перекручень по цих показниках у комплексі поряд з помилками по інших операціях того, що до них не застосовуються заходи внутрішнього контролю підприємства;

- ризик контролю – це ступінь довіри аудитора до внутрішнього контролю підприємства за формуванням економічних показників. Ризик контролю полягає в не виявленні помилок системою внутрішнього контролю організації і повністю залежить від діяльності адміністрації. Функціонування системи внутрішнього контролю досліджується аудитором, її тестуванням, яке включає:

- а) перевірку документів, які підтверджують функціонування внутрішнього контролю;

- б) опитування і нагляд за контрольними процедурами, які не знаходять письмового підтвердження, з метою визначення їх фактичного існування і виявлення осіб, які їх проводять;

в) повторення процедур контролю.

- ризик не виявлення – це суб’єктивна ймовірність того, що процедури, які застосовуються аудитором в процесі перевірки, не дозволять виявити існуючі в організаціях суттєві помилки. Ризик не виявлення – це та частка похибки у проведенні аудиторської перевірки, яку аудитор може собі дозволити при існуючих клієнтах, системах обліку і внутрішнього контролю, за умови проведення аудиту за існуючими нормативами.

Ризик контролю і властивий ризик не залежить від аудитора і не може на них впливати, тоді як ризик не виявлення помилок є результатом аудиторської перевірки і за нього аудитор несе повну відповідальність.

Ризик контролю і властивий ризик оцінюються аудитором за допомогою складання анкети тестування діяльності підприємства.

Ризик не виявлення помилок можна розрахувати за допомогою наступної формули:

$$AR = IR \times KR \times DR,$$

де AR – загальний аудиторський ризик, IR – властивий ризик, KR – ризик контролю, DR – ризик не виявлення помилок

AR – визначається аудитором самостійно на основі оцінки ефективності системи внутрішнього контролю, і його значення має бути від 1 до 5%.

IR та KR ми беремо із підсумків анкети тестування системи внутрішнього контролю.

Ризик не виявлення помилок розраховується за наступною формулою:

$$DR = \frac{AR}{IR \times KR}$$

Якщо рівень $DR > 50\%$, то аудитор може відмовитися від проведення аудиту.

Можливі порушення дотримання норм, передбачених НПСБО 16 «Витрати», які відображаються аудиторами при дослідженні операційних витрат наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Перелік можливих порушень в обліку операційних витрат

№ п/п	Можливі порушення	Пункти НПСБО, що порушуються
1	2	3
1	Витрати відображаються без зв'язку зі зменшенням активу та збільшенням зобов'язань	п. 5
2	Недостовірне визначення (оцінка) суми витрат	п.6
3	Витрати визнаються витратами певного періоду неодноразово з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені; витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, не відображаються у складі періоду, в якому вони були здійснені	п. 7
4	Визнаються витратами: - платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо; - попередня (авансова) оплата запасів, робіт, послуг; - погашення одержаних позик; - витрати, що відображаються зменшенням власного капіталу.	п.9

3.2. Організація проведення аудиту витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса»

МСА 300 «Планування» визначає обов'язковість складання спеціального документа, який розкриває зміст запланованих робіт, тобто плану аудиту.

План аудиту - це документ, який зокрема, розглядає характер, час та обсяг аудиторських процедур, які повинні виконуватися працівниками аудиторської фірми для отримання достатніх та відповідних аудиторських доказів з метою зменшення аудиторського ризику до прийнято низького рівня. Загальний план перевірки операційних витрат повинен враховувати напрями аудиту даної ділянки.

Загальний план аудиторської перевірки витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса» наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Загальний план аудиторської перевірки витрат операційної діяльності на
ПрАТ «Лантманнен Акса»

№ з/п	Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4	5
1.	Ознайомитися з характером діяльності підприємства	01 – 12 квітня	Кучерук В.В.	
2.	Перевірка своєчасності складання первинних документів	14-19 квітня	Кучерук В.В.	
3.	Перевірка правильності організації обліку виробничих витрат	19- 22 квітня	Кучерук В.В.	
4.	Перевірка дотримання правил під час приймання виробничих запасів на склад і відпуску їх в експлуатацію	23-24 квітня	Кучерук В.В.	
5.	Перевірка правильності нарахування основної та додаткової заробітної плати за критеріями, установленими законодавчими актами.	25-26 квітня	Кучерук В.В.	
6.	Перевірка правильності списання та облік списання виробничих запасів	27-28 квітня	Кучерук В.В.	
7.	Представлення кінцевого висновку на робочій нараді керівництва та засновників підприємства з аудиторським колективом.	29 – 30 квітня	Кучерук В.В.	

Для виконання плану аудитор повинен підготувати в письмовій формі програму аудиторської перевірки з визначенням в ній конкретних завдань і процедур для кожного об'єкту аудиту.

Програма аудиту - це детальний перелік змісту аудиторських процедур. Цей перелік є детальною інструкцією для асистентів аудитора та рядових учасників перевірки, який також є засобом контролю за якістю їх роботи. Програма повинна бути настільки деталізованою, щоб можна було використовувати її як інструкцію для виконавців аудиту, які беруть участь у перевірці. У програмі аудиту види, зміст та час проведення процедур повинні співпадати з прийнятими до роботи показниками загального плану аудиту. Вона містить перелік об'єктів аудиту по його напрямкам, а також час, який необхідно витратити на кожен напрямок аудиту або аудиторських процедур.

Аудитор затверджує програму, визначаючи суттєвість по процедурах аудиту, об'єкт аудиту з кожного питання окремо та масштаб перевірки.

Програма аудиторської перевірки витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса» наведена в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Програма аудиторської перевірки витрат операційної діяльності на
ПрАТ «Лантманнен Акса»

№	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Індекс робочого документу	При- мітки
1	2	3	4	5
1.	Перевірка правильності оформлення первинних документів			
2.	Перевірка відповідності записів аналітичного і синтетичного обліку на рахунках витрат записам в облікових регістрах, Головній книзі, звітності			
3.	Перевірка організації ведення аналітичного обліку витрат операційної діяльності			
4.	Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу собівартості продукції (робіт, послуг)			
5.	Вивчення достовірності: - порівняння фактично списаних сум з встановленими нормами - аналіз залишків в матеріальних звітах при постійному списанні за нормами - причин та напрямків віднесення перевитрат за даними зведених відомостей за відхиленням при списанні понад норми			
6.	Перевірка на наявність фактів списання на собівартість витрат, які не відносяться до матеріалів, що використовуються у виробництві, правильності групування витрат за місцями їх виникнення (виробництво, цех, дільниця, робоче місце)			
7.	Перевірка на наявність фактів списання на собівартість сум ПДВ			
8.	Перевірка правильності оцінки і списання зворотних відходів, супутній продукції			
9.	Перевірка списання витрат від браку, документальне оформлення браку			
10.	Перевірка правильності розподілу витрат між готовою продукцією та незавершеним виробництвом			
11.	Перевірка правильності ведення обліку витрат допоміжних виробництв			
12.	Перевірка прийнятих на підприємстві методів: - розподілу непрямих витрат між окремими об'єктами обліку витрат			

Продовження таблиці 3.3				
1	2	3	4	5
	- розподілу виробничої собівартості між окремими видами продукції			
13.	Перевірка показника «Нормальна потужність» та обґрунтування вибору одиниці «нормальної потужності»			
14.	Перевірка порядку розрахунку понаднормативних операційних витрат			
15.	Проведення арифметичного контролю показників собівартості за даними зведеного обліку			
Узагальнюючі процедури				
16.	Складання переліку відсутніх первинних документів			
17.	Складання переліку витрат, не відображених в обліку			
18.	Узагальнення інформації з аудиту витрат			
19.	Перевірка Головної книги щодо суттєвості нестандартних записів на бухгалтерських рахунках			
20.	Складання переліку відсутніх первинних документів			

Для проведення первісної оцінки систем внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку операційних витрат на основі отриманої інформації було заповнено заздалегідь розроблені тести. За результатами тестування встановлено надійність систем внутрішнього контролю. Тест внутрішнього контролю показаний в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Тестування внутрішнього контролю

№	Питання	Відповідь	Примітки
1	2	3	4
1	Чи є на підприємстві положення про ревізійну комісію?	Так	--
2	Чи відповідає калькулювання виробничої собівартості вимогам нормативних документів щодо планування, обліку і калькулювання, наявність галузевих рекомендацій, відповідність?	Так	--
3	Чи користувалося підприємство послугами аудитора?	Так	--
4	Чи є на підприємстві програма внутрішнього контролю?	Так	
5	Чи є на підприємстві служба внутрішнього контролю, інвентаризаційна комісія?	Так	--
6	Чи ведеться аналітичний облік: • за видами виробництва; • за підрозділами підприємства; • за центрами витрат і відповідальності; • за статтями витрат і групами або видами продукції?	Так	--

Продовження таблиці 3.4			
1	2	3	4
7	Чи виконує інвентаризаційна комісія програму внутрішнього контролю?	Вибірково	Внутрішній контроль низького рівня. Високий рівень ризику.
8	Чи проводилась перевірка повноти та своєчасності оприбуткування витрат?	Вибірково	-

При проведенні перевірки витрат операційної діяльності підприємства аудиторі необхідно пам'ятати, що інформація, яку надає розділ II «Елементи операційних витрат» звіту за ф. 2 «Звіт про фінансові результати», й інформація про витрати виробництва за рахунком 23 «Основне виробництво» не є тотожними. Установивши кількість виробництв у суб'єкта господарювання, необхідно перевірити, чи ведеться аналітичний облік за видами виробництв, за підрозділами й центрами витрат та чи відповідають залишки й обороти синтетичного обліку відповідним сумам за аналітичними рахунками.

Таблиця 3.5

Таблиця перевірки організації аналітичного обліку операційних витрат

Прийняті обліковою політикою способи організації аналітичного обліку		За даними аудиту	
Способи	Відповідність обліковій політиці (+), не відображено в обліковій політиці (-), ведеться з порушеннями (п)	Приклади порушень з організації аналітичного обліку	Підстава
1	2	3	4
За видами витрат	+	-	-
За видами продукції (робіт, послуг), що випускаються	+	-	-
Групування витрат за місцями виникнення та іншими ознаками	-	-	-
Калькуляційний облік здійснення в окремій системі рахунків	+	-	-
За підрозділами підприємства	-	-	-
За іншими ознаками	-	-	-

Тести повноти оформлення первинних документів

Елемент вибірки	Дата		Наявність відповідних підписів	Оформлення документа		Всього відхилень за елементом вибірки
	ПД	Записів БО		Повне	Не повне	
Накладна №1/L	01.02.2023	02.02. 2023	наявні	+		відсутні
Накладна №15/L	11.10. 2023	12.10. 2023	відсутні		+	відсутність підписів та відсутність запису про довіреність у журналі реєстрації довіреностей
Відпуск палива на потреби доставки продукції	01.09. 2023	01.09. 2023	наявні	+		відсутні

Результати аудиторського дослідження відображаються в аудиторському звіті. Аудиторський звіт викладається в довільній формі і має виключати можливість двоякого трактування та нечіткість і містити тільки ту інформацію, яка отримана з компетентних джерел, є об'єктивною та забезпечена надійними та достовірними фактами аудиторського дослідження.

Аудиторський звіт за результатами проведення аудиту операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса»

Основні відомості про аудитора:

Аудиторська компанія, «ПроАудит», у особі – Кучерук В.В., сертифікат серія АО № 0045522, виданий Аудиторською палатою України 28 січня 2020 р. рішенням № 84, Свідоцтво про внесення до Реєстру аудиторських фірм і аудиторів №1011.

Код території за КОАТУУ 3222910100.

Свідоцтво про державну реєстрацію серія В032 № 203324, номер запису в ЄДРПОУ 000951770.

Основні відомості про підприємство:

На підставі договору від 10 березня 2024 року №18 аудиторською компанією «ПроАудит» у особі Кучерук В.В. у період з 01 квітня по 30 квітня 2024 року проведено аудиторську перевірку обліку витрат операційної діяльності ПрАТ «Лантманнен Акса»(надалі – Підприємство) за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року. Перевірка охоплює господарські операції Підприємства з 01 січня по 31 грудня 2023 року. Для отримання аудиторських доказів, які будуть основою для висловлення думки аудитора щодо операційних витрат, додатково представлені установчі, реєстраційні документи, бухгалтерські реєстри та первинна облікова документація.

Управлінський персонал Підприємства несе відповідальність за повноту, достовірність, об'єктивність і законність господарських операцій з обліку операційних витрат, відображеному в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності підприємства у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» з урахуванням вимог щодо розкриття інформації у фінансовій звітності відповідно до національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів, облікової політики Товариства.

Відповідальністю аудитора є надання висновку щодо обліку операційних витрат на основі результатів аудиторської перевірки. Аудиторську перевірку аудитором проведено у відповідності до вимог Міжнародних стандартів аудиту (МСА 700, 701, 710, 800, 310, 320, 330 та інші), надання впевненості та етики Міжнародної федерації бухгалтерів, що прийняті в Україні в якості Національних стандартів аудиту, Закону України «Про аудиторську діяльність» від 11.09.2006 року № 140-V; вимог «Положення щодо підготовки аудиторських висновків, які подаються до ДКЦПФР при розкритті інформації емітентами та професійними учасниками фондового ринку», затвердженого рішенням ДКЦПФР від 19.12.2006 року №1528, та інших законодавчих актів України. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики вимагають від аудитора дотримання етичних

вимог, а також планування і виконання аудиторської перевірки для отримання достатньої впевненості, щодо правильності та чинності відображення в бухгалтерському обліку операційних витрат. Аудит включає перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми та розкриття інформації про витрати у Фінансових результатах станом на 1 січня 2024 року (форма № 2) Товариства.

Масштаб перевірки:

Аудиторську перевірку здійснено на підставі юридичних, первинних і фінансових документів, реєстрів синтетичного і аналітичного обліку, річної фінансової звітності за 2023 рік.

В процесі проведення аудиту були перевірені та проаналізовані наступні документи:

- первинні документи з обліку операційних витрат;
- облікові реєстри синтетичного обліку операційних витрат
- баланс за 2023 рік (форма № 1);
- звіт про фінансові результати за 2023 рік (форма № 2);
- примітки до річної фінансової звітності;
- фінансова звітність за попередній період (2022 рік);
- розрахунки амортизаційних відрахувань;
- наказ про облікову політику в частині обліку операційних витрат.

Під час аудиторської перевірки проаналізовано бухгалтерські принципи, що використовувались в фінансово-господарській діяльності та застосування концептуальної основи обліку операційних витрат, затвердженої наказом про облікову політику. Надані та перевірені первинні документи, облікові реєстри та фінансова звітність відповідають дійсному стану справ на підприємстві.

Аудиторська перевірка була спланована і проведена з достатнім рівнем впевненості про те, що фінансова звітність у всіх суттєвих відношеннях відповідає визначеним критеріям і є достовірною, але при цьому аудитор використовував вибіркового метод перевірки. Перевіркою встановлено, що деякі операції з обліку операційних витрат підприємства проведені з порушенням.

Проте зазначені моменти мають обмежений вплив на стан справ у цілому і не перекручують дійсного фінансового становища підприємства, що перевіряється. У зв'язку з цим аудитор вважає за можливе підтвердити, що, за винятком згаданих обмежень, надана інформація свідчить про відповідність здійснюваної господарсько-фінансової діяльності чинному законодавству. Прийнята система бухгалтерського обліку відповідає законодавчим і нормативним вимогам.

Аудитором отримані достатні та відповідні аудиторські докази для висловлення думки щодо правильності та чинності відображення в бухгалтерському обліку операційних витрат.

На думку аудитора, облік операційних витрат на Товаристві ведеться у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, облікової політики Товариства.

Аудиторська компанія «ПроАудит»

Кучерук В.В.

Дата складання: 30.04.2024

3.3. Напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів об'єкту витрат операційної діяльності підприємств промисловості

Управління підприємством неможливе без одержання повної та правдивої інформації. Якщо управління виробництвом та штатними працівниками, базується здебільшого на показниках оперативного обліку, то управління витратами виробництва, неможливе без бухгалтерських даних. Розроблення належної методики обліку витрат зумовлено потребою в задоволенні інформацією, як зовнішніх так і внутрішніх користувачів.

Вирішення задачі вдосконалення методів обліку операційних витрат вимагає постійного контролю та аналізу використання ресурсів підприємствами. Тому все ще залишається необхідним вивчення деяких теоретичних і практичних аспектів раціональної організації обліку та аналізу операційних

витрат на обстеження з метою підвищення ефективності діяльності підприємств. Вирішення цієї проблеми дозволить підвищити рівень побудови та організації бухгалтерського обліку операційних витрат, покращить його аналіз та ефективність в управлінні підприємством.

В нинішніх реаліях ведення бізнесу недоречно розділяти систему обліку і контролю за витратами. Система обліку фіксує господарські операції, а також допомагає в подальшому здійснювати контрольні заходи. Контроль в першу чергу доцільно направити на процес виробництва. Для управління підприємствами найпоширенішими є контрольні заходи відносно операційних витрат і отримання продукції, які стали головним методом забезпечення потрібного рівня прибутковості підприємства.

Внутрішній контроль проводиться спеціалістами підприємства, його задачею є задоволення потреб підприємства запасами, їх збереження, допомога в впровадженні передових технологій, ощадливе вживання енергетичних ресурсів з ціллю зменшення собівартості продукції.

Найважливішим видом внутрішнього контролю на підприємстві є внутрішній контроль операційних витрат. Контроль за операційними витратами - це контроль за процесами та факторами, що можуть вплинути на витрати та їх рівень, на формування собівартості готової та реалізованої продукції.

Завдання внутрішньої перевірки операційних витрат:

1. Доведення правильності опрацювання і представлення в обліку прямих і непрямих витрат;
2. Визначення рівня інвентаризації незакінченого виробництва;
3. Математичний контроль собівартості за показниками обліку виробничих витрат;
4. Зменшення використання матеріалів на продукцію;
5. Скорочення матеріаломісткості та енергомісткості продукції;
6. Застереження протизаконних дій і непродуктивних виробничих витрат;
7. Зменшення ступеня загальновиробничих витрат;
8. Уникнення браку та зниження якості продукту, що виготовляється;

9. Підсумування даних внутрішнього контролю витрат з ціллю опрацювання і створення аналітичної бази прогнозних показників.

Таким чином, система контролю на підприємстві повинна бути побудована так, щоб вчасно повідомляти керівництво підприємства про потребу в проведенні певних превентивних заходів на основі прийняття результативних управлінських рішень.

Одним із напрямків підвищення продуктивності праці бухгалтерії є використання комп'ютерних технологій. Створення та використання комп'ютеризованих систем бухгалтерського обліку сприяє не тільки прискоренню обробки інформації на підприємствах, а й значно покращує їх організацію. Така можливість зумовлена тим, що метод комп'ютерної обробки інформації вимагає формального та чіткого опису облікових процедур у вигляді алгоритмів, що спрощує виконання обов'язків персоналу бухгалтерської служби.

Впровадження інформаційних систем підприємства дозволяє перейти до нових методів управління, якісно нових рівнів управління та обліку і має стратегічне значення для будь-якого бізнесу. Компетентність бухгалтерських процедур може бути використана як критерій для якісної оцінки та відбору підприємствами.

Крім того, програмне забезпечення має задовольнити відповідні технічні, комерційні та ергономічні потреби. Серед пакетів прикладних бухгалтерських програм ринку України слід відзначити: ««Дебет Плюс», «MASTER: Бухгалтерія»; «М.Е.Дос».

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Метою написання кваліфікаційної роботи було вивчення діючої методики обліку, аналізу та аудиту витрат операційної діяльності підприємства й розробка обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо їх удосконалення.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи виступає облік, аналіз та аудит операційних витрат на ПрАТ «Лантманнен Акса».

Предметом дослідження - сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів щодо ведення обліку, аналізу та аудиту операційних витрат.

За результатами написання кваліфікаційної роботи можна зробити наступні висновки:

1. У зв'язку з різними підходами до визначення витрат виникають розбіжності у формулюванні цього поняття. В одних літературних джерелах їх розглядають з точки зору економічного змісту, а в інших з розрахункової. Огляд поняття «витрати» за різними науковими джерелами дає змогу визначити основні характеристики: витрати тісно пов'язані з доходами підприємства, та визначенням фінансових результатів господарської діяльності у звітному періоді, оскільки визнаються в момент визнання доходу; витрати зменшують економічні вигоди; зменшують власний капітал підприємства (винятком є його вилучення або розподіл власниками) за рахунок зменшення активів або збільшення зобов'язань; витрати це ресурси (праці, сировини, матеріалів, основних засобів, фінансових ресурсів), які виражені у грошовій, матеріальній або нематеріальній формі та використовуються для здійснення господарської діяльності підприємства.

2. Особливе місце серед витрат займають операційні витрати, прогнозувати їх величину в діяльності підприємства досить важко, оскільки витрати мають високий ступінь ризику. Операційні витрати є основною складовою витрат підприємства. До них входять виробнича собівартість

реалізованої продукції, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

3. На організацію обліку витрат операційної діяльності впливають різноманітні фактори, основними з яких є: види діяльності підприємства, характер виробництва і продукції, що виробляється, структура управління, розміри підприємства, особливості технології та організації виробництва. Основними завданнями організації бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності підприємства є забезпечення правильного визначення та достовірної оцінки витрат діяльності, правильного і повного документального оформлення та своєчасного відображення у регістрах обліку витрат діяльності, надання повної, достовірної та неупередженої інформації про витрати діяльності для потреб управління.

4. Для обліку витрат операційної діяльності на ПрАТ «Лантманнен Акса» використовуються наступні рахунки: 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності».

5. За даними, що були отримані від підприємства, нами були розраховані показники, які характеризують фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022 – 2023 роки. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «Лантманнен Акса» у 2023 році збільшився на 141 231 тис. грн. або на 25,16% порівняно з 2022 роком. Це свідчить про ефективну діяльність ПрАТ «Лантманнен Акса» в цілому.

6. Основними методами проведення аналізу витрат підприємства є: загальний аналіз, факторний аналіз, ретроспективний аналіз, перспективний аналіз, метод деталізації, горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, визначення структури підсумкових показників з виявленням зміни кожної позиції порівняно з попереднім періодом, нормативні моделі, порівняльний аналіз. Методи контролю витрат залежать від особливостей технологічного процесу конкретного виробництва (підприємства). Здебільшого методи зосереджені на контролі витрат матеріальних ресурсів.

6. Провівши аналіз динаміки і структури операційних витрат ПрАТ «Лантманнен Акса» за 2022-2023 роки зроблено висновок, що досліджуване виробництво є матеріаломістким. Найбільшу питому вагу в складі витрат операційної діяльності займають матеріальні витрати. Відповідно в минулому 2022 та поточному 2023 році ця питома вага становить 62,14 % і 63,48%.

7. Серед основних проблемних зон, з якими може стикнутись підприємство можна виділити три: недостатній контроль у бухгалтерській сфері; недостатній контроль в області розподілу обов'язків; недостатній контроль в адміністративно-управлінській сфері. Всі пропозиції стосовно кожної області контролю можна зазначити в загальному внутрішньому нормативному документі підприємства, який буде регламентувати відповідальність за невиконання у вигляді різних способів де мотивації. З таким документом необхідно ознайомити весь кадровий склад підприємства. Основним й досить важливим моментом аналізу і контролю операційних витрат є розробка форм таблиць для перевірки інформації, а також різних графіків та висновків аналізу. Повинні враховуватися різні фактори, періодичність, структура даних – все це залежить від мети аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: (офіц. текст: за станом на 16 липня 1999р.) / Відомості Верховної Ради України. – К.: Парламентське вид-во, 1999
2. Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” [Електронний ресурс]: від 21.12.2017 № 2258-VIII //Верховна Рада України. : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: 02.12.2010 № 2755-VI //Верховна Рада України.: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Інструкція із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств та організацій №291 від 30.11.99 р. (zareєстровано в Міністерстві юстиції України № 893/4186 від 21.12.99 р.)
5. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України 27 червня 2013 р. № 635. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/>
6. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ Міністерством промислової політики від 09.07.2007 р. № 373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN30532.html
7. Методичні рекомендації про застосування реєстрів бухгалтерського обліку, затверджено наказом Міністерства фінансів України № 356 від 29.12.2000р.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Законодавство України.

9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Консолідована фінансова звітність" [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 N 628. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>. – Законодавство України.

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Положення від 31.12.1999 р. No 318. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

11. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій № 291 від 30.11.99 р.

12. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2016-2017 року. Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit>

13. ПрАТ «Лантманнен Акса» – Історія. URL: <https://www.lantmannen.ua/ua/content/istoriya>

14. ПрАТ «Лантманнен Акса» – Менеджмент компанії. URL: <https://www.lantmannen.ua/ua/content/etyka-ta-komplayns>

15. ПрАТ «Лантманнен Акса» – Продукція. URL: <https://www.lantmannen.ua/ua/products/plastivci>

16. Адамик О.В. Управлінські інформаційні технології в обліку і оподаткуванні суб'єктів державного сектору економіки: опорний конспект лекцій. – Тернопіль.: Тернопільський держ. економ. ун-т, 2017. – 33 с.

17. Аудит: підручник (в двох частинах) / за ред. Грушко В.І./ Брадул О.М., Шепелюк В.А, Ільїна С.Б., Юнацький М.О., Хорошенюк А.П., Брадул Т.В., 4-те вид. доп. і перероб. – К. : Видавництво Ліра-К, 2019. – 324 с.

18. Аудит: методика і організація: навчальний посібник/ Н.І. Гордієнко, О.В. Харламова, Ю.І. Мізік, О.О. Конопліна; Харківський нац.ун-т міськ.госп. ім. О.М. Бекетова. 2-ге вид.перероб. і доп. Харків:ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2017. 319с.

19. Багацька, К. В. Фінансовий аналіз / К. В. Багацька, Т. А. Говорушко, О. О. Шеремет. - К.: Видавничий дім "АртЕк", 2014. - 320 с.

20. Беренда Н.І. Практичний аудит [Електронний ресурс]: конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит» денної та заочної форм навч. / Н.І. Беренда – К.: НУХТ, 2019. – 106 с. <http://library.nuft.edu.ua/ebook/download.php?ID2=11739>

21. Бондаренко О.М. Аудит. Аудиторська діяльність в Україні. Методика проведення аудиту на підприємствах України. – Навч. посібник. / К.: Вид-во «НАУ-друк», 2017. – 192 с.

22. Бурлан С.А., Руденко Н.О. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184с.

23. Внутрішній аудит : навчальний посібник / за ред. Ю. Б. Слободяник. – Суми :ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. – 248 с.

24. Духновська Л.М. Фінансовий облік та облікова політика у промисловості [Електронний ресурс]: конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит» денної та заочної форм навч. / Л.М.Духновська. – К.: НУХТ, 2021. – 184 с.

25. Кіндрацька Г.І. Аналіз господарської діяльності : підручник. / Г.І. Кіндрацька, А.Г. Загородній, Ю.І. Кулиняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 320 с.

26. Крупка Я.Д. Фінансовий облік : підруч. / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – 478 с.

27. Лисиченко О.О., Атамас П.Й., Атамас О.П. Фінансовий облік: навчальний посібник /За заг. ред. .проф. П.Й.Атамаса. – К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 356 с.

28. Лучко М. Р., Адамик О. В. Інформаційні системи і технології в обліку й аудиті: Навчальний посібник / М. Р. Лучко, О. В. Адамик. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 252 с.

29. Огійчук М.Ф., Утенкова К.О. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. – К.: Алерта, 2016. – 304 с.

30. Організація і методика аудиту : практикум / Т. В. Мултанівська, Т. С. Воїнова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 284 с.
31. Осмятченко В.О. Бухгалтерський облік та оподаткування в умовах застосування інформаційних технологій: теорія і практика. Монографія/авторський колектив, за заг. ред. д.е.н., професора В.О. Осмятченка. – Ірпінь: Видавництво УДФС України, 2020. – 389 с.
32. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз господарської діяльності [Електронний ресурс] : підручник / І. М. Парасій-Вергуненко ; за ред. Л. М. Кіндрацької. — К. : КНЕУ, 2016. — 629 с
33. Ткаченко Н.М. Оновлена фінансова звітність в Україні: навч.-практич. посіб. – К.: Алерта, 2015. – 66 с.
34. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко ; МОН України. — 7-те вид., доп. і перероб. — К. : Алерта, 2016. — 928 с.
35. Теоретичні та прикладні аспекти обліку, аналізу і аудиту в системі економічних відносин: Монографія / За ред. проф. Л.М. Чернелевського. — К.: НУХТ, 2021. — 182 с.
36. Удосконалення обліку, аналізу і аудиту в умовах глобалізації світової економіки : кол. моногр. / Л. М. Чернелевський, Н. М. Ткаченко, Н. І. Беренда та ін. ; за ред. Л. М. Чернелевського ; НУХТ ; каф. обліку і аудиту. — К. : НУХТ, 2013. — 215 с.
37. Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні : навч. посіб. / В. М. Краєвський, Л. В. Титенко, Т. М. Паянок, Н. В. Параниця, С. В. Богдан / Університет ДФС України. – Ірпінь, 2020. – 288 с.
38. Фінансовий облік 1: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с.
39. Фінасовий облік - 1 (у схемах і таблицях) Частина - 1: навч. посіб./ [М.Т. Теловата, О.В. Петраковська]; за заг. ред. М.Т. Теловатої - К.: Інтердрук, 2019. - 217 с.

40. Фінансовий облік 2: навч. посіб./[Н.М. Ткаченко, О.В. Борович, І.Л. Цюцяк, А.Л. Цюцяк]; за заг. ред. Н.М. Ткаченко. – К.:Алерта, 2014. – 456с.
41. Фінансово-господарська діяльність підприємств харчової промисловості в умовах глобальної інформатизації: Монографія / За ред. канд.. екон. наук., проф. Л.М. Чернелевського. – К.: НУХТ, 2015. –215 с.
42. Чернелевський Л.М., Осадча Г.Г. Управлінський облік на підприємствах харчової промисловості. - К.: Пектораль, 2012.– 364 с.
43. Чернелевський, Л. М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний : підруч. / Л. М. Чернелевський, Н. Г. Слободян, О. В. Михайленко. – Київ : "Хай-Тек-Прес", 2013. – 640 с.
44. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник / [за заг. Ред. І.В.Сіменко, Т.Д. Косової] – К.: «Центр учбової літератури»,2017. – 384 с.
45. Чернелевський, Л. М. Управлінські інформаційні системи в прикладних програмних рішеннях : навч. посіб. / Л. М. Чернелевський, Л. О. Терещенко, О. Є. Чернявська. - К. : НУХТ, 2018. - 335 с.
46. Юрченко О. А. Методика внутрішнього контролю витрат іншої операційної діяльності / О. А. Юрченко // Економічний часопис-XXI. - 2013. - № 1-2(2). - С. 52-55. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecchado_2013_1-2(2)).

ДОДАТКИ

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»
 Територія: Україна, м. Бориспіль
 Організаційно-правова форма господарювання: Акціонерне товариство
 Вид економічної діяльності: виробництво продуктів борошномельно-
 Середня кількість працівників: 210
 Адреса: 08304, м. Бориспіль, вул. Привокзальна, буд.3
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

2023 12 31
00378537
UA32040010010093209
230
10.61

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 року

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду (31 грудня 2021 року)	На початок звітного періоду (31 грудня 2022 року) (Скориговано)	На кінець звітного періоду (31 грудня 2023 року)
1	2			3	4
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	6	5 673	3 034	2 129
первісна вартість	1001		14 759	12 394	5 453
накопичена амортизація	1002		(9 086)	(9 360)	(3 324)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5, 6	10 539	9 605	2 608
Основні засоби	1010	5	107 991	104 100	118 023
первісна вартість	1011		198 926	209 168	242 030
знос	1012		(90 935)	(105 068)	(124 007)
Інвестиційна нерухомість	1015			-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030			-	-
інші фінансові інвестиції	1035			-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			-	174
Відстрочені податкові активи	1045	25	3 582	2 915	2 815
Інші необоротні активи	1090			-	-
Усього за розділом I	1095		127 785	119 654	125 749
II. Оборотні активи					
Запаси	1100	8	60 789	86 174	61 860
Поточні біологічні активи	1110			-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9	129 213	115 336	171 020
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	1130		9 719	5 184	5 112
з бюджетом	1135		5 243	5 537	6 701
у тому числі з податку на прибуток	1136			-	-
Дебіторська заборгованість щодо розрахунків за нарахованими доходами	1140			-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9	139	17	16
Поточні фінансові інвестиції	1160			-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	10	8 146	43 568	29 152
Витрати майбутніх періодів	1170			-	-
Інші оборотні активи	1190			1 476	649
Усього за розділом II	1195		213 249	257 292	274 510
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			-	-
Баланс	1300		341 034	376 946	400 259

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду (31 грудня 2021 року)	На початок звітного періоду (31 грудня 2022 року) (Скориговано)	На кінець звітного періоду (31 грудня 2023 року)
1	2			3	4
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	1400	11	63 262	63 262	63 262
Капітал у дооцінках	1405			-	-
Додатковий капітал	1410			-	-
Резервний капітал	1415	11	5 758	6 470	6 624
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		99 615	100 586	95 805
Неоплачений капітал	1425			-	-
Видучений капітал	1430			-	-
Усього за розділом I	1495		168 635	170 318	165 691
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			-	-
Довгострокові кредити банків	1510			-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	7, 12	69 896	86 934	93 066
Довгострокові забезпечення	1520			-	-
Цільове фінансування	1525			-	-
Усього за розділом II	1595		69 896	86 934	93 066
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1600	12	17 450	39 744	45 000
Поточна кредиторська заборгованість за:					
довгостроковими зобов'язаннями	1610	7	2 941	1 543	3 839
товари, роботи, послуги	1615	15	70 688	61 798	68 868
розрахунками з бюджетом	1620		2 502	1 510	1 334
у тому числі з податку на прибуток	1621		1 890	674	377
розрахунками зі страхування	1625	15	1 572	1 989	1 677
розрахунками з оплати праці	1630	15	5 867	7 674	9 312
за одержаними авансами	1635		1 005	2 021	1 866
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645			-	-
Поточні забезпечення	1660			-	-
Доходи майбутніх періодів	1665			-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	15	478	3 415	9 606
Усього за розділом III	1695		102 503	119 694	141 502
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			-	-
Баланс	1900		341 034	376 946	400 259

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Дата (рік місяць число)
за ЄДРПОУ2023 | 12 | 31
00378537Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (Скориговано)
1	2		3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16	702 562	561 331
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17	(521 170)	(410 911)
Валовий:				
прибуток	2090		181 392	150 420
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	18	6 719	24 202
Адміністративні витрати	2130	21	(30 797)	(26 432)
Витрати на збут	2150	22	(127 093)	(97 677)
Інші операційні витрати	2180	19	(4 684)	(4 195)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		25 537	46 318
збиток	2195		-	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	20	-	-
Інші доходи	2240		-	28
Фінансові витрати	2250	20	(21 567)	(29 890)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270	23	(7 291)	(11 750)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290		-	4 706
збиток	2295		(3 321)	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	25	(1 306)	(2 475)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		-	2 231
збиток	2355		(4 627)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (Скориговано)
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(4 627)	2 231

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (Скориговано)
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	409 549	319 097
Витрати на оплату праці	2505	107 498	92 338
Відрахування на соціальні заходи	2510	20 503	19 201
Амортизація	2515	20 954	21 599
Інші операційні витрати	2520	86 629	61 245
Разом	2550	645 133	513 480

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року (Скориговано)
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

2023	12	31
00378537		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2023 рік

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		730 419	654 216
Повернення податків і зборів	3005		-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006		-	-
Цільового фінансування	3010		1 582	709
Надходження авансів від покупців і замовників	3015		67 608	53 220
Надходження від повернення авансів	3020		3 039	1 091
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		-	-
Надходження від операційної оренди	3040		-	-
Інші надходження	3095		1 673	2 919
Витрачання на оплату: товарів (робіт, послуг)	3100		(578 251)	(461 507)
Праці	3105		(84 262)	(72 042)
Відрахувань на соціальні заходи	3110		(19 871)	(18 312)
Зобов'язань з податків і зборів	3115		(30 305)	(35 485)
у тому числі:				
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		(1 503)	(3 024)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		(7 919)	(14 502)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118		(20 883)	(17 959)
Витрачання на оплату авансів	3135		(75 268)	(94 512)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		-	(55)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		-	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		-	-
Інші витрачання	3190		(3 738)	(1 681)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		12 626	28 561
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
необоротних активів	3205		411	247
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215		-	-
дивідендів	3220		-	-
Надходження від погашення позик	3230		-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		-	-
Інші надходження	3250		-	-
Витрачання на придбання:				
необоротних активів	3260		(18 869)	(15 836)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої	3280		-	-
Витрачання на надання позик	3275		-	-
Інші платежі	3290		-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		(18 458)	(15 589)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
Власного капіталу	3300		-	-

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Отримання позик	3305		32 009	54 823
Інші надходження	3340		52	261
Витрачання на:				
Погашення позик	3350		(26 753)	(32 529)
Силату дивідендів	3355		-	-
Витрачання на силату відсотків	3360	14	(8 602)	(4 135)
Інші платежі	3390	7	(6 651)	(5 333)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		(9 945)	13 087
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400		(15 777)	26 059
Залишок коштів на початок року	3405	10	43 568	8 146
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		1 361	9 363
Залишок коштів на кінець року	3415	10	29 152	43 568

Рядок 3095 «Інші надходження» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає: надходження від продажу оборотних активів в сумі 843 тис. грн. (2022 рік: 2 092 тис. грн.), чистий прибуток від продажу валюти в сумі 513 тис. грн. (2022 рік: 314 тис. грн.), надходження авансів та інші надходження в сумі 317 тис. грн. (2022 рік: 513 тис. грн.).

Рядок 3190 «Інші витрачання» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає витрачання на підзвітні в сумі 3 255 тис. грн. (2022 рік: 1 175 тис. грн.), виплати аліментів та інших утримань по виконавчим листам в сумі 453 тис. грн. (2022 рік: 378 тис. грн.) та інші витрачання в сумі 30 тис. грн. (2022 рік: 128 тис. грн.).

Рядок 3390 «Інші платежі» розділу «Рух коштів у результаті фінансової діяльності» включає оплату орендних платежів на суму 6 362 тис. грн. в тому числі ПДВ 1 060 тис. грн. (2022 рік: 5 072 тис. грн. в тому числі ПДВ 845 тис. грн.) та банківських комісій за одержані кредити на суму 289 тис. грн. (2022 рік: 261 тис. грн.).

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

2023	12	31
00378537		

Дата (рік місяць число)
за ЄДРПОУ

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Звіт про власний капітал за 2023 рік

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (найовіший) капітал	Капітал у доопітках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	63 262	-	-	6 470	101 981	-	-	171 713
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок (Примітка 29)	4010	-	-	-	-	(1 395)	-	-	(1 395)
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	63 262	-	-	6 470	100 586	-	-	170 318
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	(4 627)	-	-	(4 627)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу (Примітка 11)	4210	-	-	(154)	-	(154)	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін в капіталі	4295	-	-	-	154	(4 781)	-	-	(4 627)
Залишок на кінець періоду	4300	63 262	-	-	6 624	95 805	-	-	165 691

Генеральний директор
Головний бухгалтер

Червак І.І.
Мельничук Т.В.

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року

Дата (рік, місяць, число)		2022 12 31
Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»		00378537
Територія: Україна, м. Бориспіль		UA32040010010093209
Організаційно-правова форма господарювання: Акціонерне товариство		230
Вид економічної діяльності: виробництво продуктів борошномельно-Середня кількість працівників: 224		10.61
Адреса: 08304, м. Бориспіль, вул. Привокзальна, буд.3		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 року

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду (31 грудня 2021 року)	На кінець звітного періоду (31 грудня 2022 року)
1	2		3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6	5 673	3 034
первісна вартість	1001		14 759	12 394
накопичена амортизація	1002		(9 086)	(9 360)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5, 6	10 539	10 148
Основні засоби	1010	5	107 991	104 100
первісна вартість	1011		198 926	209 168
знос	1012		(90 935)	(105 068)
Інвестиційна нерухомість	1015		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035		-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	25	3 582	2 915
Інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	1095		127 785	120 197
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	8	60 789	86 174
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9	129 213	115 336
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130		9 719	5 184
з бюджетом	1135		5 243	6 363
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість щодо розрахунків за нарахованими доходами	1140		-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9	139	17
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	10	8 146	43 568
Витрати майбутніх періодів	1170		-	-
Інші оборотні активи	1190		-	1 410
Усього за розділом II	1195		213 249	258 052
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Баланс	1300		341 034	378 249

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду (31 грудня 2021 року)	На кінець звітного періоду (31 грудня 2022 року)
1	2		3	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	11	63 262	63 262
Капітал у дооцінках	1405		-	-
Додатковий капітал	1410		-	-
Резервний капітал	1415	11	5 758	6 470
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		99 615	101 981
Неоплачений капітал	1425		-	-
Вилучений капітал	1430		-	-
Усього за розділом I	1495		168 635	171 713
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	7, 12	69 896	86 934
Довгострокові забезпечення	1520		-	-
Цільове фінансування	1525		-	-
Усього за розділом II	1595		69 896	86 934
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	12	17 450	39 744
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	7	2 941	1 543
товари, роботи, послуги	1615	15	70 688	61 706
розрахунками з бюджетом	1620		2 502	1 510
у тому числі з податку на прибуток	1621		1 890	674
розрахунками зі страхування	1625	15	1 572	1 989
розрахунками з оплати праці	1630	15	5 867	7 674
за одержаними авансами	1635		1 005	2 021
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточні забезпечення	1660		-	-
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	15	478	3 415
Усього за розділом III	1695		102 503	119 602
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		-	-
Баланс	1900		341 034	378 249

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Дата (рік місяць число)
за ЄДРПОУ2022 | 12 | 31
00378537
Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16	561 331	582 360
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17	(410 911)	(420 241)
Валовий:				
прибуток	2090		150 420	162 119
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	18	24 202	1 602
Адміністративні витрати	2130	21	(26 426)	(36 700)
Витрати на збут	2150	22	(97 662)	(94 030)
Інші операційні витрати	2180	19	(4 195)	(4 882)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		46 339	28 109
збиток	2195		-	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	20	-	2 001
Інші доходи	2240		28	130
Фінансові витрати	2250	20	(29 890)	(6 682)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270	23	(10 924)	(5 124)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290		5 553	18 434
збиток	2295		-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	25	(2 475)	(4 200)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		3 078	14 234
збиток	2355		-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 078	14 234

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	319 097	329 649
Витрати на оплату праці	2505	92 338	80 322
Відрахування на соціальні заходи	2510	19 201	17 153
Амортизація	2515	21 599	21 702
Інші операційні витрати	2520	61 224	75 806
Разом	2550	513 459	524 632

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток(збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

2022	12	31
00378537		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2022 рік

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		654 216	631 697
Повернення податків і зборів	3005		-	6 495
у тому числі податку на додану вартість	3006		-	6 495
Цільового фінансування	3010		709	1 517
Надходження авансів від покупців і замовників	3015		53 220	69 371
Надходження від повернення авансів	3020		1 091	372
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035		-	-
Надходження від операційної оренди	3040		-	-
Інші надходження	3095		2 919	2 490
Витрачання на оплату: товарів (робіт, послуг)	3100		(461 507)	(477 874)
Праці	3105		(72 042)	(70 065)
Відрахувань на соціальні заходи	3110		(18 312)	(17 996)
Зобов'язань з податків і зборів	3115		(35 485)	(33 933)
у тому числі:				
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		(3 024)	(6 378)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		(14 502)	(9 374)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118		(17 959)	(18 181)
Витрачання на оплату авансів	3135		(94 512)	(102 794)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140		(55)	-
Витрачання на оплату цільових внесків	3145		-	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155		-	-
Інші витрачання	3190		(1 681)	(1 659)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		28 561	7 621
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
необоротних активів	3205		247	477
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215		-	-
дивідендів	3220		-	-
Надходження від погашення позик	3230		-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		-	-
Інші надходження	3250		-	-
Витрачання на придбання:				
необоротних активів	3260		(15 836)	(16 866)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої	3280		-	-
Витрачання на надання позик	3275		-	-
Інші платежі	3290		-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		(15 589)	(16 389)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АКСА»

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Надходження від:				
Власного капіталу	3300		-	-
Отримання позик	3305		54 823	111 705
Інші надходження	3340		261	40
Витрачання на:				
Погашення позик	3350		(32 529)	(95 655)
Сплату дивідендів	3355		-	-
Витрачання на сплату відсотків	3360	14	(4 135)	(2 887)
Інші платежі	3390	7	(5 333)	(6 803)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		13 087	6 400
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400		26 059	(2 368)
Залишок коштів на початок року	3405	10	8 146	11 118
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		9 363	(604)
Залишок коштів на кінець року	3415	10	43 568	8 146

Рядок 3095 «Інші надходження» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає: надходження від продажу оборотних активів в сумі 2 092 тис. грн. (2021 рік: 2 128 тис. грн.), чистий прибуток від продажу валюти в сумі 314 тис. грн. (2021 рік: 0 тис. грн.), надходження авансів та інші надходження в сумі 513 тис. грн. (2021 рік: 362 тис. грн.).

Рядок 3190 «Інші витрачання» розділу «Рух коштів у результаті операційної діяльності» включає витрачання на підзвітні в сумі 1 175 тис. грн. (2021 рік: 653 тис. грн.), виплати аліментів та інших утримань по виконавчим листам в сумі 378 тис. грн. (2021 рік: 412 тис. грн.) та інші витрачання в сумі 128 тис. грн. (2021 рік: 34 тис. грн.).

Рядок 3390 «Інші платежі» розділу «Рух коштів у результаті фінансової діяльності» включає оплату орендних платежів на суму 5 072 тис. грн. в тому числі ПДВ 845 тис. грн. (2021 рік: 6 530 тис. грн. в тому числі ПДВ 1088 тис. грн.) та банківських комісій за одержані кредити на суму 261 тис. грн. (2021 рік: 273 тис. грн.).

Генеральний директор

Червак І.І.

Головний бухгалтер

Мельничук Т.В.

Приватне акціонерне товариство «ЛАНТМАННЕН АККА»

Дата (рік місяць число)
за ЄДРПОУ

2022 12 31
00378537

Підприємство: Приватне акціонерне товариство «Лантманнен Акса»

Звіт про власний капітал за 2022 рік

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	63 262	-	-	5 758	100 361	-	-	169 381
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	(746)	-	-	(746)
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	63 262	-	-	5 758	99 615	-	-	168 635
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	3 078	-	-	3 078
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу (Примітка 11)	4210	-	-	-	712	(712)	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін в капіталі	4295	-	-	-	712	2 366	-	-	3 078
Залишок на кінець періоду	4300	63 262	-	-	6 470	101 981	-	-	171 713

Генеральний директор Червак І.І.

Головний бухгалтер Мельничук Т.В.

Типова форма N КО-2

ПрАТ «Лантманнен Акса»
(найменування підприємства (установи, організації))

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

00378537

Видатковий касовий ордер

від "12" січня 2024 р.

Номер документа	Дата складання		Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума	Код цільового призначення	
6	12.01.2024		372		300		

Видати Петрову Валерію Петровичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава: на господарські потреби

Сума триста

0 грн. 0 коп.
(словами)

Додаток: -

Керівник Іванов Д.Б. Головний бухгалтер Федоренко Н.В.
(підпис, прізвище, ініціали) (підпис, прізвище, ініціали)

Одержав: триста грн. 0 коп.
(словами)

Підпис одержувача _____

За паспортом КБ №256987
(найменування, номер, дата та місце видачі документа, який засвідчує особу одержувача)

Видав касир Федоренко Н.В.
(підпис, прізвище, ініціали)

Додаток 3

Додаток 2
до Положення про ведення касових операцій
у національній валюті в Україні
Типова форма № КО-1

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ 00378537

ПрАТ «Лантманнен Акса»
(найменування підприємства (установи, організації))

Прибутковий касовий ордер № 56
від "12" січня 2024 р.

Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	

Прийнято від Орленко Ольги Володимирівни

Підстава: штраф за брак у виробництві згідно договору №954 від 05 січня 2024 року

Сума чотири тисячі двісті двадцять грн. 00 коп.
(словами)

Додатки: _____

Головний бухгалтер Онищук /І.В.Онищук/
(підпис, прізвище, ініціали)

Одержав касир _____
(підпис, прізвище, ініціали)

ПрАТ «Лантманнен Акса»
(найменування підприємства (установи, організації))

Квитанція
до прибуткового касового ордера № 56
від "12" січня 2024 р.

Прийнято від Орленко Ольги Володимирівни

Підстава: штраф за брак у виробництві згідно договору №954 від 05 січня 2024 року

Сума чотири тисячі двісті двадцять грн.00 коп.
(словами)

М.П.

Головний бухгалтер Онищук /І.В.Онищук/
(підпис, прізвище, ініціали)

Касир _____
(підпис, прізвище, ініціали)

<u>ПрАТ «Лантманнен Акса»</u> підприємство, організація				Типова форма N М-8 Затверджена наказом Мінстату України від 21.06.96 р. N 193			
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ		0037853 7					
ЛІМІТНО-ЗАБІРНА КАРТКА Код за УКУД 							
Номер документа	Місяць, рік	Код			Кореспондуючий рахунок		
		виду операції	відправника	одержувача	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	
58	Вересень, 2024	-	-	-	230	-	
Матеріальні цінності				Одиниця виміру			
Найменування, сорт, розмір, марка		Номенклатурний номер		Код		Найменування	
Плита		248		-		~~шт~~	
Ліміт		Порядковий номер запису за складською картотекою		Всього відпущено з урахуванням повернення		Ціна	Сума
500		125		406		60,00	24360,0
Дата		Кількість		Залишок ліміту		Підпис завідуючого складом або одержувача	
Відпущено	02.09	25		475			
	04.09	65		410			
	06.09	74		336			
	12.09	196		146			
	26.09	60		86			
	і т. д.						

Постачальник ПП "ІМПУЛЬС"
ЄДРПОУ 23995965, тел.
Р/р 260032569874125 в ПАТ "ВіЕс БАНК" МФО 325213
ІПН , номер свідоцтва
Адреса Сумська обл., м.Кролевець, вул.Барвінкова, 26

Одержувач ПрАТ «Лантманнен Акса»
08304, Україна, Київська обл., місто
Бориспіль, вулиця Привокзальна,
будинок, 3
той

Платник самий

Замовлення Без замовлення

Рахунок-фактура № ПП-0000001
від 1 Січня 2024 р.

№	Назва	Од.	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	посередницькі послуги	шт	3,000	10000,00	30000,00
Знижка:					0,00
Разом без ПДВ:					30000,00
ПДВ:					6000,00
Всього з ПДВ:					36000,00

Всього на суму:
Тридцять шість тисяч гривень 00 копійок
ПДВ: 6000.00 грн.

Виписав(ла): _____

Рахунок дійсний до сплати до
06.01.24